

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

bakalářské kombinované studium
2011 – 2014

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Hana Borská

Podnikání zahraničních fyzických osob v ČR se zaměřením na
tzv. třetí země

Praha 2014

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Zdeněk Fiala Ph.D.

JAN AMOS KOMENSKÝ UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Combined (Part time) Studies
2011 - 2014

BACHELOR THESIS

Hana Borská

Business of foreign physical person at the Czech Republic aiming
on so called third countries

Prague 2014

**The Bachelor Thesis Work Supervisor:
JUDr. Zdeněk Fiala Ph.D.**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 28.05.2014

Hana Borská

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucímu práce panu JUDr. Zdeňkovi Fiaovi Ph.D. za odborné vedení práce, věcné připomínky a podnětné návrhy, které mne dovedly k dosažení cíle mé práce.

Anotace

Tato bakalářská práce pojednává o živnostenském podnikání zahraničních fyzických osob v České republice a změnách podmínek pro vstup těchto osob do podnikání. První kapitola je věnována živnostenskému podnikání obecně, jsou zde vysvětleny základní pojmy živnostenského podnikání, subjekty živnostenského podnikání a podmínky vzniku a zániku živnostenského oprávnění. Druhá kapitola je zaměřena na vývoj živnostenského podnikání v České republice od roku 1990 do současnosti, přičemž se soustřeďuje zejména na podmínky získání živnostenského oprávnění zahraničními fyzickými osobami. Třetí kapitola se zabývá novelou cizineckého zákona z roku 2011 a jejím vlivem na podmínky vstupu do podnikání pro zahraniční fyzické osoby. Cílem práce je zmapovat vývoj podnikání zahraničních osob v České republice a porovnat, kdy tyto osoby mohly získat snáze živnostenské oprávnění.

Klíčové pojmy

Obchodní rejstřík, ohlášení živnosti, podnikatel, povolení k pobytu, sídlo, zahraniční fyzická osoba, živnost, živnostenské oprávnění, živnostenské podnikání, živnostenský rejstřík, živnostenský zákon.

Annotation

The bachelor's thesis deal with licenced business of foreign physical person at the Czech Republic and the changes of requirements for the beginning business these person. The first chapter is dedicated to licenced business in general. There are explained basic terms of licenced business its entities and requirements of initiation and extinction licenced permission. The second chapter is focused on development of licenced business at the Czech Republic since 1990 to the present while it's concentrated particularly on requirements for obtaining licenced permission by foreign physical person. The third chapter deal with foreign law amendment dated from 2011 and it's influence on requirements of beginning business of foreign physical person. The aim of the bachelor's thesis is to map the development of licenced business foreign physical person at the Czech Republic and to compare period to obatin licenced permission to be easier.

Key words

The Register of commerce, apply for licence, businessman, permission to stay, seat, foreign physical person, licence, licenced permission, licenced business, The Register of licence, The Licensing law

OBSAH

ÚVOD	8
1 ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ	10
1.1 Základní pojmy	11
1.2 Subjekty a podmínky provozování živnosti	14
1.3 Vznik živnostenského oprávnění	17
1.4 Zánik živnostenského oprávnění	19
1.5 Živnostenská kontrola	20
2 VÝVOJ PODNIKÁNÍ ZAHRANIČNÍCH OSOB V ČR	23
2.1 Období od roku 1990 do roku 1996	27
2.2 Období do roku 1996 do roku 2004	31
2.3 Podnikání zahraničních osob po vstupu ČR do EU	38
3 VLIV CIZINECKÉHO ZÁKONA NA PODNIKÁNÍ ZAHRANIČNÍCH OSOB	
V ČR	43
3.1 Podmínky pro získání dlouhodobého víza v období do 31.12.2010	45
3.2 Podmínky pro získání dlouhodobého víza po 01.01.2011	47
3.3 Porovnání počtu úspěšných žádostí o živnostenské oprávnění v roce 2010 a 2013	49
ZÁVĚR	52

ÚVOD

Podnikání je široký pojem, který zahrnuje kromě živnostenského podnikání i podnikání na základě jiného než živnostenského oprávnění. Podnikatelem je podle nového občanského zákoníku ten, kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku. Živnostenské podnikání (živnost) zahrnuje výlučně podnikání upravené živnostenským zákonem. Existují však osoby, které podnikají na základě jiného než živnostenského oprávnění. Těmi osobami jsou například lékaři, advokáti, znalci a tlumočníci, auditoři, daňový poradci, autorizovaní architekti atd.

V bakalářské práci jsou kromě odborné literatury využity také vlastní znalosti a vědomosti dané problematiky, které jsem získala ve svém zaměstnání. Od roku 2003 jsem zaměstnána jako referentka registrace podnikatelů živnostenského odboru Úřadu městské části v hlavním městě Praze. Denně přicházím do styku se zahraničními osobami a sleduji, jak se podmínky pro jejich podnikání mění společně s novelami zákonů.

Od počátku 90. let 20. století došlo v živnostenském podnikání k řadě změn. S vývojem společnosti se měnily právní předpisy zabývající se podnikatelskými vztahy, reagovaly tak na změny v podnikatelském prostředí. Živnostenské podnikání je od roku 1991 upraveno živnostenským zákonem, jenž prošel mnoha novelami. Do živnostenského podnikání však zasahují i další právní předpisy. Jedním z nich je zákon o pobytu cizinců na území České republiky.

Tato bakalářská práce se zabývá živnostenským podnikáním zahraničních fyzických osob. Zaměřuje se především na podmínky vstupu do podnikání pro zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí. **Cílem práce je** analyzovat vývoj podnikatelské činnosti zahraničních fyzických osob v České republice a změny podmínek pro získání živnostenského oprávnění v letech 1990 až 2014. Zhodnotit, kdy měly zahraniční fyzické osoby pro vstup do podnikání jednodušší podmínky a jak ovlivňují změny legislativy podmínky vstupu zahraničních osob v České republice do podnikání.

První kapitola je věnována živnostenskému podnikání a vysvětlení základních pojmů. Jsou zde vymezeny subjekty oprávněné provozovat živnost, podmínky vzniku a zániku

živnostenského oprávnění. Závěr kapitoly se zabývá živnostenskou kontrolou. Tím, kdo tuto činnost vykonává a jaký je rozdíl mezi správními delikty a přestupky.

Druhá kapitola se zaměřuje na vývoj živnostenského podnikání od roku 1990 do současnosti. Popisuje, jaké nastaly změny v živnostenském zákoně od doby jeho vzniku. V další části jsou uvedeny konkrétní změny podmínek pro vstup zahraničních fyzických osob do podnikání v jednotlivých etapách vývoje živnostenského zákona.

Poslední kapitola se věnuje zákonu o pobytu cizinců na území České republiky. Zákon stanovuje podmínky pro získání povolení k pobytu, které se postupem času rovněž měnily. Tato práce se však zaměřuje pouze na ty změny, které nastaly v roce 2011 s poslední novelou tohoto zákona. V závěru kapitoly bude zhodnoceno, jak tyto změny ovlivnily podmínky pro vstup do podnikání zahraničním fyzickým osobám ze třetích zemí.

1 ŽIVNOSTENSKÉ PODNIKÁNÍ

Právo podnikat je zakotveno v článku 26 Listiny základních práv a svobod: „*Každý má právo na svobodnou volbu povolání a přípravu k němu, jakož i právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost.*“¹ Podnikání je širší pojem, který zahrnuje kromě živnostenského podnikání i podnikání na základě jiného než živnostenského oprávnění. Oproti tomu živnostenské podnikání zahrnuje pouze podnikání na základě živnostenského oprávnění.

Do 31.12.2013 bylo podnikání v České republice upraveno zákonem č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník. Tento zákon však byl od 1.1.2014 nahrazen zákonem č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník (dále jen nový občanský zákoník) a zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Podmínky živnostenského podnikání a kontrola jejich dodržování jsou v České republice upraveny zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon).

Živnostenský zákon vymezuje jak pozitivně tak i negativně definici živnosti. Dále jsou zde uvedeny subjekty oprávněné provozovat živnost, všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování živnosti, druhy živností, vznik a zánik živnosti, povinnosti podnikatele. Je zde také upravena živnostenská kontrola, přestupky a správní delikty související s podnikáním.

Nový občanský zákoník změnil živnostenský zákon a to zejména v oblasti terminologie. Změnila se definice živnosti, došlo ke zrušení pojmu místo podnikání u fyzických osob a jeho nahrazení pojmem sídlo, které se dosud používalo pouze u právnických osob. Změněny byly také všeobecné podmínky provozování živnosti. Těmto a dalším změnám budou věnovány následující podkapitoly.

¹ Česká republika. Předpis č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16.12.1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 28.12.1992, roč. 1993, částka 1, s. 21. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

1.1 Základní pojmy

V této podkapitole budou vymezeny základní pojmy živnostenského podnikání např. podnikání, podnikatel, živnost, obchodní firma, sídlo, místo podnikání, obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík atd. Pro účely této práce, která se zabývá vývojem podnikání cizinců v České republice a změnami podmínek pro získání živnostenského oprávnění a to od roku 1990 do současnosti, zde budou uvedeny jak pojmy, které jsou platné v současnosti tak i ty, které platily do 31.12.2013.

Podle právní úpravy platné do 31.12.2013 byla definice pojmů podnikatel a podnikání obsažená v ustanovení § 2 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník (dále jen obchodní zákoník) tato: „*Podnikáním se rozumí soustavná činnost, prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku.*“² Podnikatelem je dle obchodního zákoníku osoba uvedená v ustanovení § 2 odst. 2 písm. a), b), c), d) „*osoba zapsaná v obchodním rejstříku, osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění, osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů, osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.*“³ Od 1.1.2014 je definice pojmu podnikatel obsažena v ustanovení § 420 nového občanského zákoníku: „*Kdo samostatně vykonává na vlastní účet a odpovědnost výdělečnou činnost živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně za účelem dosažení zisku, je považován se zřetelem k této činnosti za podnikatele. Pro účely ochrany spotřebitele a pro účely § 1963 se za podnikatele považuje také osoba, která uzavírá smlouvy související s vlastní obchodní, výrobní nebo obdobnou činností či při samostatném výkonu svého povolání, popřípadě osoba, která jedná jménem nebo na účet podnikatele.*“⁴ Dle ustanovení § 421 nového občanského zákoníku se za podnikatele považuje osoba zapsaná v obchodním rejstříku a osoba podnikající na základě živnostenského nebo jiného oprávnění. Definice podnikatele je dle nového

² *Zákony II/2013: sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů k 1.1.2013.* Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2013. s. 6. ISBN 1802-8276.

³ *Zákony II/2013: sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů k 1.1.2013.* Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2013. s. 6. ISBN 1802-8276.

⁴ Česká republika. Zákon č. 89 ze dne 22.03.2012, Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2012, částka 33, s. 1072. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

občanského zákoníku obsáhlejší, avšak méně konkrétní. Definice podnikání není v novém občanském zákoníku uvedena, ale lze ji odvodit z definice podnikatele.⁵

Definice obchodní firmy je obsažena v ustanovení § 423 nového obchodního zákoníku: „*Obchodní firma je jméno, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.*“⁶

Do 31.12. 2013 byla tato definice uvedena v ustanovení § 8 obchodního zákoníku: „*Obchodní firma je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku.*“⁷

Obchodní firmou fyzické osoby je její jméno a příjmení. Obchodní firmou právnické osoby (obchodní společnosti) je název, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku. Součástí názvu je i dodatek označující její právní formu např. a.s., s.r.o.⁸

Definice místa podnikání je obsažena v ustanovení § 2 odst. 3 obchodního zákoníku: místo podnikání fyzické osoby je adresa zapsaná jako její místo podnikání, a to buď v obchodním rejstříku nebo v jiné zákonem upravené evidenci např. v živnostenském rejstříku. K místu podnikání musí mít podnikatel po celou dobu právní důvod k užívání těchto prostor.⁹ Sídlem právnické osoby je adresa zapsaná ve veřejném rejstříku (např. obchodní rejstřík). Při zápisu adresy sídla do obchodního rejstříku je nutné doložit právní důvod pro užívání prostor do kterých je sídlo umístěno. Právní důvod pro užívání těchto prostor musí mít právnická osoba po celou dobu, kdy jsou tyto prostory zapsány v obchodním rejstříku jako její sídlo.¹⁰ Od 1.1.2014 byl pojem místo podnikání fyzické osoby nahrazen pojmem sídlo čímž došlo ke sjednocení terminologie u fyzických a právnických osob. Dle ustanovení § 429 nového občanského zákoníku je tedy definice sídla podnikatele tato: „*Sídlo podnikatele se určí adresou zapsanou ve veřejném*

⁵ Česká republika. Zákon č. 89 ze dne 22.03.2012, Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2012, částka 33, s. 1073. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶ Česká republika. Zákon č. 89 ze dne 22.03.2012, Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2012, částka 33, s. 1073. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁷ *Zákony II/2013: sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů k 1.1.2013*. Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2013. s. 7. ISBN 1802-8276.

⁸ *Zákony II/2013: sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů k 1.1.2013*. Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2013. s. 7. ISBN 1802-8276

⁹ *Zákony II/2013: sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů k 1.1.2013*. Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2013. s. 6. ISBN 1802-8276.

¹⁰ *Zákony II/2013: sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů k 1.1.2013*. Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2013. s. 11. ISBN 1802-8276.

*rejstříku. Nezapisuje-li se fyzická osoba jako podnikatel do veřejného rejstříku, je jeho sídlem místo, kde má hlavní obchodní závod, popřípadě kde má bydliště.*¹¹

Provozovnou podnikatele je dle ustanovení § 17 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon) prostor, ve kterém je provozována živnost. Provozovna musí být trvale zvenčí označena obchodní firmou nebo jménem a příjmením podnikatele a jeho identifikačním číslem. Provozovny určené pro prodej zboží či poskytování služeb spotřebitelům musí být označeny navíc jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny a provozní dobou. Pokud se jedná o ubytovací zařízení, kde je poskytováno přechodné ubytování, ještě kategorií a třídou.¹²

Živnostenský rejstřík je informačním systémem veřejné správy, je veřejným seznamem a je veden v elektronické podobě. Zapisují se do něj údaje o podnikatelích podnikajících dle živnostenského zákona a to jak fyzických tak i právnických osob. Zapisované údaje jsou zveřejňovány v elektronické podobě umožňující dálkový přístup. Živnostenský úřad vydá na požádání podnikateli úplný nebo částečný výpis z rejstříku. Správcem živnostenského rejstříku je Živnostenský úřad České republiky. Provozovateli jsou pak obecní živnostenské úřady a krajské živnostenské úřady.¹³

Obchodní rejstřík je veřejným seznamem a zapisují se do něj údaje o podnikatelích (fyzických a právnických osobách). Pro každého zapsaného podnikatele vede rejstříkový soud zvláštní vložku. Součástí obchodního rejstříku je také sbírka listin. Obchodní rejstřík je veden v elektronické podobě a je veřejně přístupný. Kdokoliv do něj může nahlížet a pořizovat z něj kopie a výpisy. Obchodní rejstřík vede rejstříkový soud tj. soud určený zvláštním právním předpisem např. Městský soud v Praze nebo krajské soudy.¹⁴

¹¹ Česká republika. Zákon č. 89 ze dne 22.03.2012, Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2012, částka 33, s. 1073. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹² HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 67- 71. ISBN 978-808-6131-979.

¹³ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 128 – 132. ISBN 978-808-6131-979.

¹⁴ Česká republika. Zákon č. 304 ze dne 30.09.2013, o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2013, částka 116, s. 3501.

Definice živnosti je uvedena v ustanovení § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (dále jen živnostenský zákon): „*Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.*“¹⁵ Oproti tomu ustanovení § 3 živnostenského zákona taxativně vymezuje co vše živnost není. Živnosti rozdělujeme na ohlašovací a koncesované. Ohlašovací živnosti mohou být provozovány na základě ohlášení a po splnění stanovených podmínek. Rozlišujeme ohlašovací živnosti volné, řemeslné a vázané. Koncesované živnosti naopak mohou být provozovány na základě koncese. U většiny koncesovaných živností se k žádosti o ně vyjadřuje orgán státní správy.¹⁶

1.2 Subjekty a podmínky provozování živnosti

Subjekty oprávněnými provozovat živnost mohou být jak fyzické tak i právnické osoby, pokud splní podmínky stanovené živnostenským zákonem. Právnické osoby jsou jak tuzemské, tak i zahraniční. Tuzemskou právnickou osobou je taková právnická osoba, která má své sídlo umístěno na území České republiky. Právnickými osobami rozumíme obchodní společnosti podnikající dle zákona č. 90/2012 o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), kterým byl od 1.1.2014 nahrazen obchodní zákoník: společnost s ručením omezeným (s.r.o.), akciová společnost (a.s.), veřejná obchodní společnost (v.o.s.), komanditní společnost (k.s.), družstvo. Dále také evropská společnost (SE) podnikající podle zákona č. 627/2004 Sb., o evropské společnosti, evropská družstevní společnost podnikající podle zákona č. 307/2006 Sb., o evropské družstevní společnosti, evropská hospodářská zájmová sdružení (EHZS) podnikající podle zákona č. 360/2004 Sb., o evropském hospodářském zájmovém sdružení. Fyzické osoby jsou tuzemské a zahraniční, které se dále dělí na zahraniční osoby z Evropské unie (dále EU) a mimo EU (tzv. třetí země). Za tuzemskou fyzickou

ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=304/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁵ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 19. ISBN 978-808-6131-979.

¹⁶ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 75 – 82. ISBN 978-808-6131-979.

osobu se považuje fyzická osoba s bydlištěm na území České republiky, přičemž bydlištěm se pro účely živnostenského zákona rozumí trvalý pobyt na území České republiky.

Zahraniční fyzickou osobou je fyzická osoba s bydlištěm mimo území České republiky. K ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi musí zahraniční fyzické osoby, které mají povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení, doložit také doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Tato povinnost vyplývá ze zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V ustanovení § 1 odst. 2 zákona o pobytu cizinců je cizinec definován jako fyzická osoba, která není občanem České republiky ani občanem Evropské unie.¹⁷ Z toho tedy jednoznačně vyplývá, že povinnost doložit doklad o povolení k dlouhodobému pobytu se vztahuje pouze na zahraniční fyzické osoby z tzv. třetích zemí. Oproti tomu zahraniční fyzické osoby, kterým byl udělen azyl nebo doplňková ochrana a jejich rodinní příslušníci mohou na území České republiky provozovat živnost za stejných podmínek jako české fyzické osoby.¹⁸

Zahraniční právnickou osobou je právnická osoba se sídlem mimo území České republiky. Zahraniční právnické osoby nebo jejich organizační složky se zapisují do obchodního rejstříku a mohou podnikat na území České republiky za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české právnické osoby tj. v rozsahu předmětu podnikání, které mají zapsané v obchodním rejstříku.¹⁹

Podmínky provozování živnosti dělíme na všeobecné a zvláštní. Všeobecné podmínky provozování živnosti fyzickými osobami jsou: „*plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti a bezúhonnost.*“²⁰ Bezúhonnost se prokazuje

¹⁷ VLČKOVÁ, Alena. Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy (s výkladem). 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003, s. 15. ISBN 80-731-7024-8.

¹⁸ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 34. ISBN 978-808-6131-979.

¹⁹ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 34. ISBN 978-808-6131-979.

²⁰ Česká republika. Zákon č. 303 ze dne 30.09.2013, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2013, částka 116, s. 3381. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=303/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

výpisem z evidence Rejstříku trestů u občanů České republiky. U občanů jiného členského státu Evropské unie se bezúhonnost prokazuje výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným příslušným soudním nebo správním orgánem tohoto státu nebo členského státu posledního pobytu. U občanů států mimo Evropskou unii se bezúhonnost prokazuje výpisem z evidence trestů nebo rovnocenným dokladem vydaným státem jehož je občanem a výpisem z evidence Rejstříku trestů. Bezúhonný není pro účely živnostenského zákona ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně, pokud byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním nebo předmětem podnikání. Zvláštní podmínky provozování živnosti jsou odborná nebo jiná způsobilost, pokud je živnostenský zákon nebo zvláštní předpisy vyžadují. Zvláštní podmínky provozování živnosti jsou pro řemeslné živnosti uvedeny v ustanovení § 21 a § 22 živnostenského zákona, pro vázané živnosti jsou uvedeny v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu a pro koncesované živnosti jsou uvedeny příloze č. 3 k živnostenskému zákonu.²¹

V ustanovení § 46 živnostenského zákona jsou pak uvedeny další doklady, kromě již zmíněných dokladů o bezúhonnosti (výpis z rejstříku trestů popř. výpis z evidence trestů), které fyzické a právnické osoby a to jak tuzemské tak i zahraniční mají za povinnost doložit k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi. Jedná se např. o doklad prokazující odbornou způsobilost ohlašovatele nebo odpovědného zástupce, prohlášení odpovědného zástupce, doklad o povolení k pobytu (zahraniční fyzické osoby z třetích zemí), doklad o zaplacení správního poplatku, doklad o tom, že právnická osoba byla zřízena nebo založena a v neposlední řadě doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor do nichž je umístěno sídlo. Tento doklad musí doložit fyzická osoba, která má umístěno sídlo na adrese lišící se od adresy jejího trvalého bydliště nebo „*má-li bydliště na adrese sídla ohlašovny, zvláštní matriky, nebo na adrese sídla správního orgánu*“²² a zahraniční fyzická osoba (EU, třetí země). Právnická osoba dokládá doklad prokazující právní důvod pro užívání prostor do nichž je umístěno její sídlo nebo organizační složka

²¹ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 33 – 46. ISBN 978-808-6131-979.

²² Česká republika. Zákon č. 303 ze dne 30.09.2013, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2013, částka 116, s. 3384. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=303/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

podniku jen tehdy, pokud není ohlašovaná adresa zapsaná v obchodním rejstříku nebo jiné evidenci.²³

1.3 Vznik živnostenského oprávnění

Živnostenské oprávnění, tedy právo provozovat živnost vzniká jak fyzickým tak i právnickým osobám nejčastěji u ohlašovacích živností dnem ohlášení a u koncesovaných živností dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Existují však případy kdy je vznik oprávnění provozovat živnost vázán na splnění další podmínky např. zápis do obchodního rejstříku nebo doložení dokladu o udělení víza nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu. V těchto případech oprávnění provozovat živnost vzniká až okamžikem splnění této podmínky. Oprávnění provozovat živnost prokazují podnikatelé výpisem z živnostenského rejstříku nebo pravomocným rozhodnutím o udělení koncese nebo v době do vydání výpisu stejnopisem ohlášení s prokázaným doručením živnostenskému úřadu. Živnostenské oprávnění není přenosné na jinou osobu.²⁴

Jak již bylo uvedeno fyzickým osobám vzniká živnostenské oprávnění nejčastěji dnem ohlášení živnosti. V případě, že ohlášení nemá náležitosti podle ustanovení § 45 a § 46 živnostenského zákona, vyzve živnostenský úřad ohlašovatele k odstranění závad a to v přiměřené lhůtě, nejméně však 15 dnů. Pokud jsou závady odstraněny, považuje se ohlášení od počátku za bezvadné a živnostenský úřad vydá ohlašovatelovi do 5 pracovních dnů výpis z živnostenského rejstříku. V opačném případě zahájí živnostenský úřad řízení a rozhodne o tom, že oprávnění ohlášením nevzniklo.²⁵

²³ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 101 – 106. ISBN 978-808-6131-979.

²⁴ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 51 – 56. ISBN 978-808-6131-979.

²⁵ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 107 – 108. ISBN 978-808-6131-979.

V případě, že se jedná o zahraniční fyzické osoby z třetích zemí, které jsou povinny k ohlášení živnosti doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu a které splnily všechny podmínky kromě podmínky doložení dokladu o povolení k pobytu, vydá živnostenský úřad pro účely řízení o povolení k pobytu výpis s údaji podle ustanovení § 47 odst. 2 živnostenského zákona s výjimkou údaje dle písmene e) tj. bez doby platnosti živnostenského oprávnění. Doba platnosti živnostenského oprávnění je u zahraničních fyzických osob ze třetích zemí dobou, na kterou mají povolen pobyt. Tyto osoby musí doložit živnostenskému úřadu u kterého ohlásily živnost doklad o povolení k pobytu do 3 pracovních dnů ode dne ohlášení místa pobytu cizince na území České republiky nejdéle však do 6 měsíců ode dne doručení výpisu z živnostenského rejstříku vydaného podle ustanovení § 47 odst. 2 živnostenského zákona. Zahraničním fyzickým osobám z třetích zemí tedy vzniká právo provozovat živnost dnem doložení dokladu prokazujícího udělení víza nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu a to živnostenskému úřadu, u kterého podaly ohlášení živnosti. Pokud tyto osoby nedoloží doklad o pobytu ve stanovené lhůtě, rozhodne živnostenský úřad o tom, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění.²⁶

Právníkům osobám zapsaným do obchodního rejstříku a právníkům osobám, které se do obchodního rejstříku nezapisují vzniká živnostenské oprávnění dnem ohlášení. Právníkům osobám, které byly založeny avšak zatím nebyly zapsány do obchodního rejstříku vzniká živnostenské oprávnění dnem zápisu do obchodního nebo obdobného rejstříku. Na podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku mají 90 dnů ode dne doručení výpisu z živnostenského rejstříku. Pokud nepodají návrh na zápis do obchodního rejstříku v uvedené lhůtě nebo pokud není návrhu vyhověno rozhodne živnostenský úřad o tom, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění.²⁷

²⁶ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 107 – 108. ISBN 978-808-6131-979.

²⁷ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 51 – 52. ISBN 978-808-6131-979.

1.4 Zánik živnostenského oprávnění

Živnostenské oprávnění může podnikateli zaniknout pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 57 a § 58 živnostenského zákona. Dle ustanovení § 57 živnostenského zákona může živnostenské oprávnění podnikateli zaniknout z následujících důvodů: smrtí podnikatele, zánikem právnické osoby, uplynutím doby, na kterou bylo živnostenské oprávnění vydáno (toto se týká zejména zahraničních fyzických osob ze třetích zemí), výmazem zahraniční osoby povinně zapsané v obchodním rejstříku nebo výmazem předmětu podnikání z obchodního rejstříku, dále pokud tak stanoví zvláštní právní předpis nebo rozhodnutím živnostenského úřadu o zrušení živnostenského oprávnění. V případě zahraničních fyzických osob ze třetích zemí, kterým je živnostenské oprávnění vydáno na dobu povoleného pobytu na území České republiky, mají tyto osoby povinnost, pokud hodlají i nadále podnikat, oznámit tuto skutečnost živnostenskému úřadu před uplynutím platnosti jejich živnostenského oprávnění. K oznámení doloží nové povolení k pobytu. Pokud toto povolení nedoloží, živnostenský úřad je vyzve, aby tak učinily. Zároveň jim k doložení nového pobytu stanoví přiměřenou lhůtu (minimálně na dobu povoleného pobytu). Pokud nové povolení k pobytu nedoloží, živnostenské oprávnění těmto osobám zaniká.²⁸

Živnostenské oprávnění může být zrušeno na základě projevu vůle podnikatele tj. na žádost podnikatele nebo mimo projev vůle podnikatele tj. porušil-li podnikatel závažným způsobem zákon. Živnostenské oprávnění může být zrušeno z důvodů uvedených v ustanovení § 58 živnostenského zákona pokud podnikatel již nesplňuje podmínky podle § 6 odst. 1 písm. b) nebo c) tj. ztratil způsobilost k právním úkonům nebo bezúhonnost, nebo nastanou překážky podle § 8 živnostenského zákona, nebo podnikatel o to požádal, nebo podnikatel neprokázal právní důvod pro užívání prostor do nichž umístil své sídlo. Dále živnostenský úřad zruší živnostenské oprávnění na návrh orgánu státní správy vydávajícího stanovisko, pokud podnikatel závažným způsobem porušil podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem. Podobně postupuje v případě, kdy zahraniční

²⁸HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 123 – 124. ISBN 978-808-6131-979.

fyzická osoba, jejíž živnostenské oprávnění je vázáno na povolení k pobytu tuto podmínku již nesplňuje. Živnostenský úřad může živnostenské oprávnění zrušit také na návrh správy sociálního zabezpečení, pokud podnikatel neplní závazky vůči státu. Živnostenský úřad může živnostenské oprávnění zrušit nebo pozastavit, pokud podnikatel závažným způsobem porušil podmínky stanovené rozhodnutím o udělení koncese, tímto zákonem nebo zvláštním právním předpisem.²⁹

1.5 Živnostenská kontrola

Živnostenský zákon neobsahuje definici živnostenské kontroly. Z kontextu právní úpravy však lze odvodit, že živnostenskou kontrolou je kontrolní činnost vykonávaná živnostenskými úřady na úseku živnostenského podnikání vůči subjektům živnostenského podnikání a vůči osobám jejichž činnost podléhá režimu živnostenského zákona (neoprávněné podnikání).³⁰

Živnostenskou kontrolu provádí živnostenské úřady v rámci své působnosti. Živnostenské úřady sledují zda a jak jsou plněny povinnosti stanovené živnostenským zákonem a ustanoveními zvláštních právních předpisů, které se vztahují na živnostenské podnikání a poskytování služeb dle ustanovení § 69a³¹ a na podmínky provozování živnosti uložené v rozhodnutí o koncesi.³² Živnostenské úřady kontrolují dodržování povinností při značení lihu a nakládání s lihem dle zákona upravujícího povinné značení lihu, pokud zjistí porušení těchto povinností při výkonu své jiné působnosti³³. Dále

²⁹ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 124 – 125. ISBN 978-808-6131-979.

³⁰ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 133. ISBN 978-808-6131-979.

³¹ Od vstupu České republiky do Evropské unie dne 1.5.2004 patří do rozsahu živnostenské kontroly také kontrola podnikatelů z ostatních členských zemí EU, kteří na území České republiky poskytují služby (viz. ustanovení § 69a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání).

³² HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 133 - 134 ISBN 978-808-6131-979

³³ Česká republika. Zákon č. 308 ze dne 02.10.2013, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o povinném značení lihu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2013, částka 117, s. 3558. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=308/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

kontroluje dodržování povinností při značení tabákových výrobků a dodržování zákazu prodeje lihovin a tabákových výrobků dle zákona upravujícího spotřební daně. Pokud živnostenský úřad zjistí, že došlo k porušení povinnosti nebo zákazu, sdělí toto neprodleně správci spotřební daně.³⁴

Kontrolní činnost provádějí zaměstnanci živnostenských úřadů, kteří se při kontrole prokážou průkazem nebo písemným pověřením ke kontrole. Podnikatel má právo si v průběhu kontroly přizvat jím zvolenou třetí osobu. Nepřítomnost této osoby není důvodem k tomu, aby byla kontrola přerušena. Okruh osob, které si může podnikatel ke kontrole přizvat není živnostenským zákonem nijak omezen. Jako jedno z možných sankčních opatření, kromě pokut, může živnostenský úřad uložit podnikateli odstranění nedostatků, které byly zjištěny při provozování živnosti.³⁵

Hlava II zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání pojednává o správních deliktech. Správní delikt je společným označením pro veřejnoprávní delikty, které projednávají správní úřady. V živnostenském zákoně jsou správní delikty rozděleny na přestupky a na správní delikty. Přestupku se může dopustit pouze fyzická osoba nepodnikající. Správní delikty se týkají právnických osob a fyzických osob podnikajících. Přestupky jsou v živnostenském zákoně upraveny v ustanovení § 61. Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob upravuje živnostenský zákon v ustanovení § 62 a § 63 živnostenského zákona.³⁶

Dle ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích je přestupek definován jako „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.“³⁷ Tento zákon dále

³⁴ Česká republika. Zákon č. 407 ze dne 27.11.2012, kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2012, částka 149, s. 5197. ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=407/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

³⁵ NOVOTNÝ, Slavomír. *Živnostenské podnikání v České republice: v kontextu zákona o živnostenském podnikání*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, 204 s., s. 187 -188. ISBN 978-807-4520-006.

³⁶ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 137. ISBN 978-808-6131-979.

³⁷ Česká republika. Zákon České národní rady č. 200 ze dne 18. května 1990, o přestupcích. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Federální ministerstvo vnitra, roč. 1990, částka 35, s. 810. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=200/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

stanoví, že k odpovědnosti za přešůek postačí zavinění z nedbalosti a to jak vědomé tak i nevědomé, pokud tento zákon nestanoví, že se musí jednat o úmyslné zavinění. Jak již bylo výše uvedeno ustanovení § 61 živnostenského zákona se použije v těchto případech, kdy se porušení zákona dopustí fyzická osoba. V ustanovení § 61 jsou stanoveny skutkové podstaty přešůků a výše sankce, která je odstupňována podle závažnosti přešůků. Nejnížší horní hranice je do 10 000 Kč a nejvyšší horní hranice je do 1 000 000 Kč. Při uložení sankce se postupuje podle přešůkového zákona a správní řád se použije podpůrně. Pokuty mohou být uloženy v klasickém správní řízení nebo v příkazním řízení. Za přešůky uvedené v odstavci 1 lze uložit pokuty v blokovém řízení a to do výše 5000 Kč.³⁸

Správní delikt je „*protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní úřad (orgán) trest stanovený normou správního práva.*“³⁹ V ustanovení § 62 a § 63 živnostenského zákona jsou stanoveny skutkové podstaty správních deliktů právnických a fyzických podnikajících osob. Zároveň je zde uvedena výše sankce, která je odstupňovaná podle závažnosti správních deliktů. Nejnížší horní hranice je do 10 000 Kč a nejvyšší horní hranice je do 1 000 000 Kč. Pokuty jsou opět ukládány v klasickém správním řízení nebo v příkazním řízení. Za správní delikt uvedené v odstavci 1 lze uložit pokutu v blokovém řízení. Více správních deliktů, které byly spáchány jednou osobou a které projednává jeden správní orgán, se projednává ve společném řízení a je uložena pokuta dle nejpříšněji postižitelného správního deliktu.⁴⁰

³⁸ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 137-139. ISBN 978-808-6131-979.

³⁹ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: Obecná část*. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, 822 s., s. 417. Právnické učebnice. ISBN 80-717-9442-2.

⁴⁰ HORZINKOVÁ, Eva. *Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem*. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s., s. 139-144. ISBN 978-808-6131-979.

2 VÝVOJ PODNIKÁNÍ ZAHRANIČNÍCH OSOB V ČR

Od počátku 90. let 20. století prošlo živnostenské podnikání v České republice mnoha změnami. Tyto změny byly způsobeny především legislativními změnami právních norem, které upravovaly živnostenské podnikání v České republice. Tyto změny byly podníceny vývojem podnikání a měnícími se podmínkami podnikání. Bylo tedy potřeba legislativu upravovat tak, aby těmto podmínkám vyhovovala. Snahou zákonodárců bylo přiblížit se co nejvíce právu členských států Evropského společenství.

Do roku 1989 v podstatě soukromé podnikání neexistovalo. Československý právní řád nevytvářel podmínky pro soukromé podnikání, naopak soukromé podnikání vylučoval a to Ústavou 9. května 1948. Do 80. let byla spíše snaha o společenské vlastnictví, které bylo před soukromým upřednostňováno. Snaha o obnovu soukromého podnikání začala až v 80. letech 20. století kdy byla vydána nařízení vlády o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru⁴¹ a nařízení vlády o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru⁴². Zásadní změny přinesl zákon č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů. Tento zákon upravil podnikání fyzických osob. A dále zákon č. 103/1990 Sb., kterým se měnil a doplňoval hospodářský zákoník. Tento zákoník umožnil společné podnikání fyzických osob formou obchodních společností. Tyto dva zákony mimo jiné odstranily rozdíly mezi podnikáním fyzických a právnických osob.⁴³

Další posun nastal v roce 1991, kdy byl přijat ústavní zákon č. 23/1991 Sb., kterým se uvozuje Listina základních práv a svobod jako ústavní zákon Federálního shromáždění České a Slovenské Federativní Republiky, ve kterém již bylo zakotveno právo každého vlastnit majetek a právo podnikat. Vzhledem k potřebám tržní ekonomiky a snaze o přebudování právního řádu České a Slovenské Federativní Republiky byl ve 2. pololetí roku 1991 novelizován občanský zákoník a občanský soudní řád. Dále byl přijat zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, zákon č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání a

⁴¹ Nařízení vlády České socialistické republiky č. 63/1984 Sb., o poskytování dočasného ubytování v soukromí se souhlasem národního výboru

⁴² Nařízení vlády České socialistické republiky č. 1/1988 Sb., o prodeji zboží a poskytování jiných služeb občany na základě povolení národního výboru

⁴³ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992.* Praha: Linde Praha a.s., 1993., s. 5. ISBN 80-85647-05-2.

zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) a zákon 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Tyto zákony vytvořily právní rámec pro podnikání na území naší republiky.⁴⁴

Od roku 1991 prošel živnostenský zákon více jak 100 novelami. Těmi nejdůležitějšími z nich jsou tyto: zákon č. 286/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Tento zákon nabyl účinnosti dne 01.01.1996 a mimo jiné zavedl provozování živnosti průmyslovým způsobem, upravil problematiku živnostenské kontroly a živnostenského rejstříku, celkově snížil počet reglementovaných živností (tj. živností vázaných a koncesovaných) a značný počet těchto živností přesunul do živností volných. V roce 1999 byla schválena další významná novela živnostenského zákona a to zákon č. 356/1999 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Tento zákon nabyl účinnosti ke dni 01.03.2000. Tato novela zpřísnila podmínky pro vstup do podnikání a pro provozování živnosti. Zároveň zde byla i snaha přiblížit právní úpravu podnikání v České republice právu Evropské unie. V roce 2000 byla vydána též dvě nařízení vlády, která se přímo týkají živnostenského podnikání a to nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým se stanoví seznam oborů živností volných a nařízení vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností.⁴⁵

V roce 2004 vešla v platnost další významná novela živnostenského zákona a to zákon č. 167/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony tzv. euronovela. Tento zákon má historický význam, protože je spjat se vstupem České republiky do Evropské unie. Česká republika se stala členskou zemí Evropské unie k 01.05.2004 a k tomuto datu nabyla účinnosti i euronovela živnostenského zákona. Do této novely živnostenského zákona bylo nutné promítnout principy Smlouvy o založení Evropského společenství. Jednalo se zejména o dvě základní svobody občanů členských zemí Evropské unie, a to právo na podnikání resp. právo na usazení a právo na

⁴⁴ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992*. Praha: Linde Praha a.s., 1993., s. 4. ISBN 80-85647-05-2.

⁴⁵ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání: aktualizované znění k 1.3.2000*. 4. vyd. Praha: Polygon, 2000, 233 s., s. 4. ISBN 80-727-3007-X.

poskytování služeb. Tato novela měla zajistit stejné podmínky pro podnikání občanů z členských států Evropské unie jaké platí pro občany České republiky. Nově zde byla upravena problematika volného poskytování služeb, která je obsažena v ustanovení § 69a živnostenského zákona. Volným poskytováním služeb se rozumí, že každý podnikatel z členského státu Evropské unie může na území České republiky dočasně poskytovat služby, přičemž nemusí mít živnostenské oprávnění vydané českým živnostenským úřadem. Právo poskytovat po přechodnou dobu na území České republiky služby je odvozeno již ze základních svobod občanů Evropské unie⁴⁶. Tato novela živnostenského zákona přinesla také zásadní změny v oblasti prokazování odborné kvalifikace pro reglementované živnosti (tj. živnosti řemeslné, vázané a koncesované), kde bylo nutno zohlednit a zapracovat právo Evropské unie. Z tohoto důvodu vešel v roce 2004 v platnost také zákon č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků členských států Evropské unie a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace). Tento zákon nabyl účinnosti ke dni vstupu České republiky do Evropské unie tj. k 01.05.2004. Tato změna se týká především státních příslušníků Evropské unie, kteří mají možnost prokázat svoji odbornou kvalifikaci také dokladem o uznání odborné kvalifikace. Tento doklad vydává uznávací orgán podle zákona o uznávání odborné kvalifikace. Tímto orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu, které rozhoduje o uznání odborné kvalifikace podle zákona o uznávání odborné kvalifikace.⁴⁷

Poslední významná novela živnostenského zákona proběhla v roce 2008 a to zákonem č. 130/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony. Zákon nabyl účinnosti dne 01.07.2008. Tato novela živnostenského zákona byla ve znamení zjednodušení podmínek pro vstup do podnikání a pro provozování podnikání. Mezi nejdůležitější změny patří např. zrušení provozování živnosti průmyslovým způsobem, které nebylo příliš využíváno. Byla zrušena místní příslušnost živnostenských úřadů, podnikatel tak získal možnost podat ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi na kterémkoliv živnostenském úřadu v České republice a vyřídit zde

⁴⁶ Existují čtyři základní svobody, na kterých je právo Evropské unie postaveno: volný pohyb zboží, volný pohyb služeb, volný pohyb osob a volný pohyb kapitálu.

⁴⁷ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 7. aktualiz. a zásadně přeprac. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2004, 407 s., s. 7, 59. ISBN 80-727-3106-8.

veškeré záležitosti ohledně svého podnikání, aniž by byl vázán na jeden místně příslušný živnostenský úřad dle svého bydliště nebo sídla společnosti. Vznikla jedna volná živnost s názvem Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona zahrnující 80 oborů činnosti, která nahradila dosavadních 125 volných živností. Živnostenské listy a koncesní listiny byly nahrazeny výpisem z živnostenského rejstříku. Zanikla povinnost dokládat k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi doklad o tom, že fyzická osoba nemá daňové nedoplatky, pokud na území České republiky podnikala nebo podniká a doklad o tom, že fyzická osoba nemá nedoplatky na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud na území České republiky podnikala nebo podniká. Dále zanikla povinnost podnikatele dokládat k ohlášení živnosti nebo žádosti koncesi výpis z evidence Rejstříku trestů, tento doklad si od správce Rejstříku trestů vyžádal živnostenský úřad sám. Nově mohl podnikatel přerušit provozování živnosti na libovolně dlouhou dobu, na rozdíl od dosavadní právní úpravy kde byla doba přerušování omezena na dva roky. Změny nastaly i v oblasti odborné způsobilosti, kde byl u řemeslných živností zrušen požadavek na praxi v oboru a nadále postačovalo k doložení odborné způsobilosti pouze vzdělání v oboru (tj. výuční list, maturitní vysvědčení, vysokoškolský diplom), což usnadnilo začít s podnikáním zejména mladým lidem, kteří neměli požadovaný počet let praxe v oboru.

Jak je patrné z předcházejícího textu, prošel živnostenský zákon od doby svého vzniku až do současnosti mnoha novelami. Některé novely byly zásadní, jiné pouze reagovaly na změny jiných zákonů, které však také ovlivňují živnostenské podnikání. Jako příklad takové novely lze uvést novelu zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě⁴⁸, kterou došlo ke změně názvu koncesované živnosti pro silniční motorovou dopravu⁴⁹ tak i ke změně podmínek, které musí žadatel o tuto koncesi splňovat. Některé novely živnostenského zákona měly větší vliv na podnikání zahraničních osob na území České

⁴⁸ Dne 1. června 2012 nabyl účinnosti zákon č. 119/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů, a další související předpisy (zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, zákon č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích).

⁴⁹ Úplný název této živnosti v současné době zní: Silniční motorová doprava – nákladní provozovaná vozidly nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti přesahující 3,5 tuny jsou-li určeny k přepravě zvířat nebo věcí, - osobní provozovaná vozidly určenými pro přepravu více než 9 osob včetně řidiče, - nákladní provozovaná vozidly nebo jízdními soupravami o největší povolené hmotnosti nepřesahující 3,5 tuny jsou-li určeny k přepravě zvířat nebo věcí, - osobní provozovaná vozidly určenými pro přepravu nejvýše 9 osob včetně řidiče

republiky a jiné menší vliv. Na to jak konkrétně ovlivňovaly změny živnostenského zákona podnikání zahraničních osob na území České republiky budou zaměřeny následující podkapitoly.

2.1 Období od roku 1990 do roku 1996

Před přijetím živnostenského zákona bylo podnikání v České republice upraveno zákonem č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů, který upravoval podnikání fyzických osob. Dále bylo upraveno také novelizovaným hospodářským zákoníkem⁵⁰, který upravoval podnikání právnických osob a zároveň umožňoval podnikání fyzických osob formou obchodních společností. Předmětem podnikání podle zákona č. 105/1991 Sb. mohla být jakákoliv činnost, která spočívala v provozování výroby, obchodu nebo v poskytování služeb. Nesmělo se však jednat o činnosti zakázané nebo vyhrazené zvláštním právním předpisem státu. Zároveň se muselo jednat o činnost trvalou za účelem získání pravidelného zdroje peněžních příjmů. Režim vzniku živnostenského oprávnění dle zákona 105/1990 Sb. byl režimem registračním, který spočíval v tom, že uchazeč po splnění podmínek stanovených zákonem, podal u příslušného orgánu státní správy žádost o registraci. Pokud tento orgán shledal, že žadatel splňuje stanovené podmínky, vydal rozhodnutí o registraci na jehož základě mohl uchazeč začít podnikat.⁵¹

Podmínky, které musel uchazeč splňovat byly následující: věk 18 let, způsobilost k právním úkonům, bezúhonnost a odborná kvalifikace, pokud to povaha podnikání vyžadovala. Pokud bylo dle zvláštních právních předpisů k výkonu činnosti, která měla být předmětem podnikání, třeba zvláštního povolení, oprávnění nebo průkazu způsobilosti, musely být tyto doklady k žádosti o registraci přiloženy. V případě, že žadatel neměl trvalé bydliště na našem území, musel též přiložit povolení k podnikání,

⁵⁰ zákon č. 103/1990 Sb., kterým se mění a doplňuje hospodářský zákoník

⁵¹ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992.* Praha: Linde Praha a.s., 1993., s 5 – 6, 9. ISBN 80-85647-05-2.

které mu bylo uděleno příslušným ústředním orgánem státní správy republiky, na jejímž území hodlal podnikat.⁵²

V tomto období zasahovaly do živnostenského podnikání ještě další právní předpisy. Tyto předpisy umožňovaly tuzemskému podnikateli provádět zahraničně hospodářskou činnost a zároveň zahraničním osobám podnikat na našem území. Jedná se zejména o zákon č. 42/1980 Sb., o hospodářských stycích se zahraničím ve znění zákona č. 102/1988 Sb. a zákona č. 113/1990 Sb. Dalším předpisem, který reguloval podnikání zahraničních osob byl zákon č. 173/1988 Sb., o podniku se zahraniční majetkovou účastí ve znění zákona č. 112/1990 Sb. Zahraničně hospodářskou činnost dle těchto předpisů mohl podnikatel provozovat na základě povolení, které vydávalo Federální ministerstvo zahraničního obchodu. Ještě za trvání zákona č. 105/1990 Sb. byla vydána vyhláška Federálního ministerstva zahraničního obchodu č. 533/1990 Sb., o udělování povolení k zahraničně obchodní činnosti, o provádění zahraničně obchodní činnosti bez registrace nebo povolení a o provádění zahraničně obchodní činnosti zahraničními osobami, která byla pozměněna vyhláškou téhož ministerstva č. 27/1991 Sb. Tyto předpisy přinesly určité změny i pro podnikání zahraničních osob, více však ovlivnily tuzemské podnikatele.⁵³

Zlom v živnostenském podnikání nastal teprve po vydání zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Živnostenský zákon nabyl účinnosti dne 01.01.1992. Tento zákon vytvořil prostor pro provozování živnosti zahraničními osobami. Subjekty oprávněnými provozovat živnost byly podle ustanovení § 5 živnostenského zákona kromě tuzemských fyzických a právnických osob také fyzické osoby s bydlištěm nebo právnické osoby se sídlem mimo naše území (dále jen zahraniční osoba). Zahraničním osobám bylo přiznáno oprávnění provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako tuzemským osobám, avšak musely zároveň vyhovět ustanovením obchodního zákoníku. Jak vyplývalo z ustanovení § 21 odst. 4 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník vzniklo oprávnění podnikat zahraničním osobám až dnem zápisu do obchodního rejstříku. Živnostenský zákon

⁵² Česká republika. Zákon č. 105 ze dne 23.04.1990, o soukromém podnikání občanů. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1990, částka 23, s. 463 – 464. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=105/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵³ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992*. Praha: Linde Praha a.s., 1993., s 8. ISBN 80-85647-05-2.

v ustanovení § 5 odst. 4 ukládal zahraničním osobám pro oblast živnostenského podnikání jako další požadavek ještě jmenování odpovědného zástupce.⁵⁴

Fyzické osoby, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka podle zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících byly postaveny na roveň cizinců s trvalým pobytem na našem území, tj. prakticky na roveň tuzemským osobám, což vyplývalo z čl. 18 Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951.⁵⁵ Tento zákon o uprchlících upravoval postup státních orgánů v řízení o postavení uprchlíka a zároveň stanovil práva a povinnosti cizinců, kteří požádali o přiznání postavení uprchlíka na našem území. Postavení uprchlíka bylo zakotveno v ustanovení § 19 zákona o uprchlících: „*Uprchlík má stejné postavení jako československý státní občan, s následujícími výjimkami: a) nemá volební právo, b) nepodléhá branné povinnosti, c) může vykonávat výdělečnou činnost jen za podmínek stanovených zvláštní úpravou pro cizince, d) může nabývat nemovitý majetek jen za podmínek stanovených zvláštní úpravou pro cizince.*“⁵⁶ Tyto osoby mohly živnost provozovat za stejných podmínek jako cizinci s trvalým pobytem což vyplývalo z ustanovení § 5 odst. 5 živnostenského zákona.

Pro zahraniční fyzické osoby byl významný také zákon 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky, který nabyl účinnosti dne 01.10.1992. Tento zákon stanovil podmínky pro vstup a pobyt cizinců na naše území a pro vycestování cizinců z našeho území do zahraničí. Cizinec mohl na našem území pobývat krátkodobě, dlouhodobě nebo trvale. Od druhu pobytu, který cizinec měl se poté odvíjely další povinnosti, které musel při ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi splnit a doklady, které musel k ohlášení živnosti či žádosti o koncesi doložit.

Tento živnostenský zákon rozeznával dva základní režimy vzniku živnostenského oprávnění a to režim ohlašovací a režim koncesní. Obecně vzniklo oprávnění provozovat živnost u ohlašovacích živností dnem ohlášení a u koncesovaných živností dnem doručení koncesní listiny. Zahraničním osobám, které byly povinny zapisovat se

⁵⁴ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992.* Praha: Linde Praha a.s., 1993., s 32 - 35. ISBN 80-85647-05-2.

⁵⁵ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992.* Praha: Linde Praha a.s., 1993., s 36. ISBN 80-85647-05-2

⁵⁶ Česká republika. Zákon č. 498 ze dne 15.12.1990, o uprchlících. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky.* Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1990, částka 82, s. 1856. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=498/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

do obchodního rejstříku, vzniklo oprávnění provozovat živnost dnem zápisu do obchodního rejstříku. Na podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku měli tyto osoby 90 dnů ode dne doručení živnostenského listu nebo koncesní listiny.⁵⁷

K ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi připojila fyzická osoba (tuzemská i zahraniční) dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) živnostenského zákona doklad o bezúhonnosti tj. výpis z rejstříku trestů popř. výpis z rejstříku trestů odpovědného zástupce. Tento doklad nesměl být starší jak šest měsíců. Na rozdíl od zákona 105/1990 Sb. byla v živnostenském zákoně bezúhonnost vymezena konkrétněji viz. ustanovení § 6 odst. 2 živnostenského zákona: „*Za bezúhonného se pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen: a) pro trestný čin, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, b) pro jiný trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže vzhledem k povaze živnosti a osobě podnikatele je obava, že se dopustí stejného nebo podobného činu při provozování živnosti.*“⁵⁸ Z uvedeného vyplývá, že se nejednalo pouze o trestné činy jejichž skutkové podstaty souvisely s předmětem podnikání, jak bylo uvedeno v ustanovení § 7 odst. 2 zákona 105/1990 Sb.⁵⁹ nýbrž živnostenský úřad ve vztahu k předmětu podnikání posuzoval kromě úmyslných trestných činů, také trestné činy z nedbalosti. Otázka bezúhonnosti byla ponechána zcela na posouzení živnostenského úřadu. Otázku bezúhonnosti u zahraničních fyzických osob bylo třeba řešit individuálně. Cizinci, kteří měli na našem území trvalý pobyt dokládali k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi pouze výpis z rejstříku trestů z naší republiky. Cizinci, kteří neměli trvalý pobyt na našem území dokládali kromě našeho výpisu z rejstříků trestů také obdobný doklad ze státu jehož byly občanem. Tento doklad musel být opatřen příslušným ověřením.⁶⁰

Dle ustanovení § 11 odst. 6 věta druhá živnostenského zákona: „*Nesplňuje-li podnikatel zvláštní podmínky pro provozování živnosti (§7) nebo nemá-li bydliště na území České a*

⁵⁷ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992.* Praha: Linde Praha a.s., 1993., s 43 - 44. ISBN 80-85647-05-2.

⁵⁸ Česká republika. Zákon č. 455 ze dne 15.11.1991, o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky.* Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1991, částka 87, s. 2124. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=455/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁵⁹ Ustanovení § 7 odst. 2 zákona č. 105/1990 Sb., o soukromém podnikání občanů : „Bezúhonnost orgán příslušný k registraci posuzuje ve vztahu k předmětu podnikání s ohledem na ochranu práv jiných občanů a organizací“.

⁶⁰ KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992.* Praha: Linde Praha a.s., 1993., s 39 - 40. ISBN 80-85647-05-2

Slovenské Federativní Republiky, je povinen odpovědného zástupce ustanovit. ⁶¹ Z výše uvedeného ustanovení a zároveň z ustanovení § 5 odst. 4 živnostenského zákona vyplývala povinnost zahraničních osob ustanovit odpovědného zástupce. Důležitou podmínkou pro výkon odpovědného zástupce byla dle ustanovení § 11 odst. 3 živnostenského zákona podmínka bydliště na území České a Slovenské Federativní Republiky. Vzhledem k tomu, že legální definici pojmu bydliště naše právo neznalo, zákonodárci se tak přikláněli k názoru, že za osobu s bydlištěm na našem území, lze pokládat osobu, která má v České a Slovenské Federativní Republice byt s úmyslem zdržovat se zde trvale nebo dlouhodobě a která se zde také převážně zdržuje. V případě cizinců se jednalo o osoby s dlouhodobým nebo trvalým pobytem. Způsobilost cizince k výkonu funkce odpovědného zástupce však pominula jakmile mu skončilo povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu na našem území. V případě cizinců byl tedy zohledněn nově přijatý zákon č. 123/1992 Sb., o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní republiky, ve kterém byly stanoveny délky jednotlivých druhů pobytu tj. dlouhodobý pobyt (roční s možností prodloužení) a trvalý pobyt (na 5 let).⁶²

2.2 Období do roku 1996 do roku 2004

Dne 01.01.1996 nabyl účinnosti zákon č. 286/1995 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, který do podnikání zahraničních osob přinesl určité změny. Tento zákon změnil a upřesnil definici zahraniční osoby. Ustanovení § 5 odst. 2 živnostenského zákona tak nově znělo: „*Fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území České republiky (dále jen "zahraniční osoba") může na území České republiky provozovat živnost za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako česká*

⁶¹ Česká republika. Zákon č. 455 ze dne 15.11.1991, o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1991, , částka 87, s. 2126. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=455/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶² KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. *Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992*. Praha: Linde Praha a.s., 1993., s 47. ISBN 80-85647-05-2.

osoba, pokud z tohoto nebo zvláštního zákona nevyplývá něco jiného. Pro účely tohoto zákona se za českou osobu považuje fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem na území České republiky. Bydlištěm na území České republiky se pro účely tohoto zákona rozumí trvalý pobyt na jejím území.“⁶³ Z uvedeného vyplývá, že tuzemskou osobou může být i cizinec s trvalým pobytem na území České republiky a naopak zahraniční osobou může být i občan České republiky, pokud má bydliště mimo naše území. Od 01.01.1996 tedy byly zahraniční osoby s dlouhodobým pobytem na území České republiky přesunuty do režimu zahraničních osob. Zákon těmto osobám stanovil jednoroční lhůtu k doložení dokladů, které by prokázaly splnění podmínek stanovených živnostenským zákonem tj. všeobecných a zvláštních podmínek a podmínku zápisu do obchodního rejstříku.⁶⁴

Režim vzniku oprávnění provozovat živnost je zakotven v ustanovení § 10 živnostenského zákona a zůstal pro tuzemské fyzické osoby u ohlašovacích živností v zásadě beze změny tj. dnem ohlášení. U koncesovaných živností vzniká tuzemským fyzickým osobám oprávnění provozovat živnost až dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Zahraničním osobám vzniká oprávnění provozovat živnost zápisem do obchodního rejstříku, nehledě na to zda se jedná o živnost ohlašovací nebo koncesovanou.⁶⁵

Změna nastala pro zahraniční fyzické osoby také při prokazování bezúhonnosti. Oproti dosavadní právní úpravě byl do ustanovení § 6 živnostenského zákona doplněn odstavec 4, který zní: „*Bezúhonnost dokládá zahraniční fyzická osoba živnostenskému úřadu i odpovídajícími doklady vydanými státem, jehož je fyzická osoba občanem, jakož i státy, ve kterých se dlouhodobě (více než tři měsíce nepřetržitě) zdržovala v posledních třech*

⁶³ Česká republika. Zákon č. 286 ze dne 08.12.1995, kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra, roč. 1995, částka 74, s. 3892. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/Search.Result.aspx?q=286/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶⁴ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s., s. 22 -24, 187. ISBN 80-859-6721-9.

⁶⁵ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s., s. 41 – 44. ISBN 80-859-6721-9

letech.“⁶⁶ Z tohoto ustanovení tedy vyplynula pro zahraniční fyzické osoby, které neměly na území České republiky trvalý pobyt nová povinnost, doložit svoji bezúhonnost jednak výpisem z rejstříku trestů z České republiky a zároveň doložit obdobné doklady vydané státem, jehož jsou občany a dále ještě obdobnými doklady ze států, kde se v posledních třech letech dlouhodobě tj. více než tři měsíce nepřetržitě zdržovaly. S tím souvisí ustanovení § 5 odst. 3 živnostenského zákona: „*Pokud ze zákona vyplývá pro zahraniční osobu povinnost předložit doklady potvrzující určité skutečnosti, rozumí se tím předložení dokladů včetně jejich ověřeného českého překladu, pokud z tohoto nebo zvláštního zákona nevyplývá něco jiného. Pravost podpisů a otisku razítka na originálech předkládaných dokladů musí být ověřena.*“⁶⁷ Což pro zahraniční osoby znamenalo, že doklady osvědčující určité skutečnosti, které předkládaly živnostenskému úřadu např. doklady o bezúhonnosti ze státu, jehož jsou občany nebo ze státu posledního pobytu musely být jednak ověřeny (superlegalizovány) a jednak musely být přeloženy do českého jazyka. V případě, že mezi Českou republikou a státem, který příslušný doklad vydal byla uzavřena mezinárodní smlouva o právní pomoci, podle které se nevyžaduje vyšší ověření (superlegalizace), byly tyto doklady živnostenským úřadem přijaty bez tohoto ověření. Mezi země, se kterými byla mezinárodní smlouva o právní pomoci uzavřena patřilo např. Slovensko, Polsko, Francie, Rakousko, Maďarsko, Itálie, Bulharsko, Belgie atd. V případě Slovenské republiky navíc dle této mezinárodní smlouvy nepodléhaly tyto doklady požadavku překladu do českého jazyka, což vyplývalo z čl. 3 výše uvedené mezinárodní smlouvy, která byla uveřejněna ve sbírce zákonů pod č. 209/1993 Sb.^{68 69}

⁶⁶ Česká republika. Zákon č. 286 ze dne 08.12.1995, kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra, roč. 1995, částka 74, s. 3892. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/Search.Result.aspx?q=286/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶⁷ Česká republika. Zákon č. 286 ze dne 08.12.1995, kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra, roč. 1995, částka 74, s. 3892. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/Search.Result.aspx?q=286/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁶⁸ Sdělení ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Slovenskou republikou o právní pomoci poskytované justičními orgány a o úpravě některých právních vztahů v občanských a trestních věcech

⁶⁹ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s., s. 24-25, 28. ISBN 80-859-6721-9.

Novinkou, kterou tento zákon nejen zahraničním osobám přinesl, byla možnost podat žádost o vydání osvědčení, které nahrazovalo vydaný průkaz živnostenského oprávnění. Dle ustanovení § 10 odst. 3 živnostenského zákona muselo osvědčení pro fyzické osoby obsahovat tyto údaje: jméno, příjmení, rodné číslo, bylo-li přiděleno, datum narození, obchodní jméno, místo podnikání, předmět podnikání a identifikační číslo a také evidenční číslo živnostenského listu nebo koncesní listiny. O osvědčení mohly požádat jak osoby fyzické tak i osoby právnické a to jak tuzemské tak i zahraniční. Institut osvědčení byl do živnostenského zákona zaveden z praktických důvodů, protože četnost změn u některých druhů průkazů živnostenských oprávnění byla značná, čímž docházelo k nepřehlednosti o posledním platném znění průkazu živnostenského oprávnění. Osvědčení bylo úředním dokladem, kterým se osvědčoval právní stav k datu vydání osvědčení. Osvědčení muselo být opatřeno úředním kulatým razítkem (viz. § 3 odst. 3 zákona č. 68/1990 Sb.⁷⁰⁾ a muselo obsahovat datum vydání osvědčení.⁷¹

Změny přinesl tento zákon i do oblasti provozování živnosti prostřednictvím odpovědného zástupce, která je upravena v ustanovení § 11 živnostenského zákona. Institut odpovědného zástupce zde byl oproti dosavadní právní úpravě upraven podrobněji a kladl na odpovědného zástupce vyšší nároky než dříve. Jak je uvedeno v ustanovení § 11 odst. 2 živnostenského zákona: „*Odpovědný zástupce musí splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti (§ 6 a 7) a musí prokázat pohovorem před živnostenským úřadem znalost českého jazyka, nejde-li o občana České republiky. Znalost jazyka prokáže, jestliže: a) je schopen plynně a jazykově správně reagovat na otázky vztahující se k běžným situacím denního života, b) umí ústně sdělit obsah textu z denního tisku. Povinnost prokázat znalost českého jazyka se nevztahuje na občana Slovenské republiky.*“⁷² O průběhu pohovoru pořídil pracovník živnostenského úřadu protokol ve smyslu § 22 správního řádu⁷³, ve kterém byl popsán průběh pohovoru

⁷⁰ Zákon České národní rady o užívání státního znaku a státní vlajky České republiky

⁷¹ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s., s. 42, 45. ISBN 80-859-6721-9

⁷² Česká republika. Zákon č. 286 ze dne 08.12.1995, kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra, roč. 1995, částka 74, s. 3893. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/Search.Result.aspx?q=286/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁷³ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád). Tento zákon byl zrušen ke dni 01.01.2006, kdy nabyl účinnosti nový správní řád tj. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

a v závěru bylo uvedeno zda osoba, která hodlala vykonávat funkci odpovědného zástupce, znalost českého jazyka prokázala. Zákon kladl na odpovědného zástupce kromě požadavku znalosti českého jazyk splnění dalších podmínek. Jednalo se zejména o splnění všeobecných a zvláštních podmínek provozování živnosti a dále o splnění požadavku pobytu na území České republiky. Zároveň musel být odpovědný zástupce schopen účastnit se v určitém potřebném rozsahu provozu podnikání.⁷⁴

Ustanovení § 11 živnostenského zákona přineslo změny také pro zahraniční fyzické osoby, které nemají pobyt na území České republiky a měly tudíž povinnost ustanovit odpovědného zástupce. V odstavci 6 tohoto paragrafu bylo nově uvedeno, že odpovědného zástupce nemusela ustanovit zahraniční fyzická osoba, která měla na našem území organizační složku. V těchto případech totiž plnil funkci odpovědného zástupce vedoucí organizační složky. Musel však splňovat všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti.⁷⁵

Tato novela živnostenského zákona rovněž rozšířila okruh dokladů, které fyzická osoba (tuzemská i zahraniční) dokládala k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi. Kromě již zmíněných dokladů o bezúhonnosti a dokladů prokazujících odbornou způsobilost fyzické osoby nebo odpovědného zástupce nebo vedoucího organizační složky, se k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi dokládaly také následující doklady dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c), d), e), f): doklad o zaplacení správního poplatku, výpis z obchodního rejstříku, pokud v něm již byly zapsány, doklady prokazující provozování živnosti průmyslovým způsobem a čestné prohlášení odpovědného zástupce, o tom, že souhlasí s ustanovením do funkce a s převzetím povinností v rozsahu stanoveném tímto zákonem.⁷⁶

Další novela živnostenského zákona, která přinesla do podnikání zahraničních fyzických osob změny nabyla účinnosti dne 01.03.2000 a byla zveřejněna ve sbírce zákonů pod č. 356/1999 Sb. Jedna ze zásadních změn pro zahraniční fyzické osoby

⁷⁴ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s., s. 46 – 53. ISBN 80-859-6721-9.

⁷⁵ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s., s. 50. ISBN 80-859-6721-9.

⁷⁶ BABŠICKÁ, Věra. *Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání*. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s., s. 112. ISBN 80-859-6721-9.

vyplývá z ustanovení § 5 odst. 4 živnostenského zákona, který nově zněl: „Zahraniční fyzická osoba, která v zahraničí nepodniká a hodlá provozovat živnost na území České republiky, musí mít k tomuto účelu povolen pobyť na území České republiky, nejedná-li se o občana členského státu Evropské unie nebo státu, s nímž má Česká republika uzavřenu smlouvu, která toto omezení nepřipouští, nebo o občana České republiky, který nemá na území České republiky trvalý pobyt.“⁷⁷ Od účinnosti této novely byly tedy zahraniční fyzické osoby, které hodlaly na našem území podnikat, za určitých podmínek povinny předložit k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi, doklad o povolení k pobytu za účelem podnikání. Tento doklad byly povinny předložit ty zahraniční fyzické osoby, které v zahraničí nepodnikaly a na území České republiky hodlaly založit a provozovat svůj podnik. Dle přechodných ustanovení k zákonu 356/1999 Sb. měly tuto povinnost i zahraniční fyzické osoby, které provozovaly živnost na základě živnostenského oprávnění vydaného před účinností tohoto zákona, a které nebyly podnikateli v zahraničí. Na doložení tohoto dokladu měli lhůtu jeden rok ode dne účinnosti tohoto zákona tj. do 01.03.2001. Tato povinnost se nevztahovala na občany z členských zemí Evropské unie⁷⁸, občany České republiky a občany s nimiž měla Česká republika uzavřenu mezinárodní smlouvu. Naopak výhodné postavení získaly fyzické osoby se statutem uprchlíka, které mohly na našem území podnikat za stejných podmínek jako občané České republiky s trvalým pobytem na našem území. I nadále platila pro zahraniční osoby povinnost předkládat živnostenskému úřadu doklady v českém jazyce tj. opatřené úředně ověřeným překladem do českého jazyka, pokud se nejednalo o doklady vydané orgány Slovenské republiky. Pravost podpisů a otisk razítka na originálech dokladů musely být i nadále ověřeny. Výjimku tvořily doklady, které byly vydány státy, které přistoupily k Haagské úmluvě⁷⁹ o zrušení požadavku na vyšší ověření. Tyto doklady postačilo opatřit ověřovací doložkou ve formě

⁷⁷ Česká republika. Zákon č. 356 ze dne 30.12.1999, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 1999, částka 111, s. 7633. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=356/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

⁷⁸ V době platnosti tohoto zákona měla Evropská unie 15 členských zemí (Německo, Francie, Itálie, Velká Británie, Rakousko, Řecko, Švédsko, Holandsko, Belgie, Dánsko, Španělsko, Portugalsko, Lucembursko, Finsko, Irsko)

⁷⁹ Česká republika k Haagské úmluvě přistoupila a Haagská úmluva byla zveřejněna ve Sbírce zákonů pod č. 45/1999 Sb., a pro Českou republiku vstoupila v platnost dne 16.03.1999.

„Apostille“. Způsob vydávání této doložky včetně kompetentních orgánů v jednotlivých státech byl stanoven Haagskou úmluvou.⁸⁰

Další výraznou změnou, kterou novela zahraničním fyzickým osobám přinesla spočívala ve změně v přidělování identifikačních čísel těmto osobám. Od 01.03.2000 začal zahraničním fyzickým osobám přidělovat identifikační čísla obchodní rejstřík. Tato změna souvisela s novelou obchodního zákoníku a zákona o státní statistické službě.⁸¹

Další změny již spočívaly spíše ve zpřesnění a zpřísnění některých ustanovení živnostenského zákona. Tyto změny se vztahovaly na všechny subjekty oprávněné podnikat dle živnostenského zákona tj. nejen na zahraniční fyzické osoby. Jednalo se o doplnění ustanovení § 6 živnostenského zákona, který se týká všeobecných podmínek provozování živnosti fyzickými osobami a to o předložení dokladu o tom, že nemají daňové nedoplatky vůči územním finančním orgánům. Dále zde byla přesněji a přísněji vymezena bezúhonnost fyzických osob a platnost dokladů prokazujících bezúhonnost tj. tři měsíce ode dne vydání.⁸²

Další změny nastaly pro odpovědného zástupce u prokazování znalosti českého jazyka, kde bylo ustanovení § 11 odst. 2 živnostenského zákona doplněno o požadavek znalosti českého nebo slovenského jazyka. Dále musel být od 01.03.2000 odpovědný zástupce k podnikateli v pracovněprávním vztahu, pokud se nejednalo o manžela či manželku. Nadále však platilo omezení výkonu funkce odpovědného zástupce pouze pro dva podnikatele. Prohlášení odpovědného zástupce, které bylo dokládáno k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi muselo být nově dle ustanovení § 46 odst. 1 písm. g) živnostenského zákona opatřeno ověřeným podpisem, pokud odpovědný zástupce nepodepsal prohlášení osobně před živnostenským úřadem.⁸³

Poslední změnu, kterou tato novela přinesla a kterou je dlužno zmínit, je změna místní příslušnosti živnostenských úřadů. Do 01.03.2000 byla místní příslušnost

⁸⁰ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání: aktualizované znění k 1.3.2000*. 4. vyd. Praha: Polygon, 2000, 233 s., s. 19 -21, 150. ISBN 80-727-3007-X.

⁸¹ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání: aktualizované znění k 1.3.2000*. 4. vyd. Praha: Polygon, 2000, 233 s., s. 86. ISBN 80-727-3007-X.

⁸² BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání: aktualizované znění k 1.3.2000*. 4. vyd. Praha: Polygon, 2000, 233 s., s. 21 – 23. ISBN 80-727-3007-X

⁸³ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání: aktualizované znění k 1.3.2000*. 4. vyd. Praha: Polygon, 2000, 233 s., s. 38, 81 -82 ISBN 80-727-3007-X

živnostenských úřadů určena podle sídla nebo místa podnikání podnikatele. Ode dne účinnosti této novely se příslušnost živnostenských úřadů pro podnikatele změnila následovně: místní příslušnost tuzemské fyzické osoby byla určena dle jejího trvalého bydliště, právnické osoby podle jejího sídla, u zahraničních fyzických osob dle adresy povoleného pobytu nebo adresy místa podnikání (pokud pobyt na našem území nemá) nebo adresy umístění organizační složky, u zahraničních právnických osob dle umístění organizační složky.⁸⁴

2.3 Podnikání zahraničních osob po vstupu ČR do EU

Vstupem České republiky do Evropské unie dne 01.05.2004 došlo k rozdělení zahraničních fyzických osob na zahraniční fyzické osoby z Evropské unie a zahraniční fyzické osoby z tzv. třetích zemí. Na vstup České republiky do Evropské unie tak musel reagovat i živnostenský zákon a tak dne 01.05.2004 nabyl účinnosti zákon č. 167/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony.

Změny, které tato novela zahraničním fyzickým osobám přinesla se tak odvíjely zejména od rozdělení těchto osob na občany členských států Evropské unie a na občany z tzv. třetích zemí. K zásadní změně došlo u prokazování bezúhonnosti zahraničními fyzickými osobami. Způsob prokazování bezúhonnosti vyplýval z ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) bod 2 a 3. Státní příslušník členského státu Evropské unie doložil k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi výpis z evidence trestů nebo obdobný doklad vydaný členským státem jehož je občanem nebo členským státem posledního pobytu. Pokud tento stát takový doklad nevydával předložila tato osoba prohlášení o bezúhonnosti ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c), které učinila před notářem členského státu jehož je občanem nebo členského státu posledního pobytu. Obdobně se toto ustanovení vztahovalo i na občany smluvních států Dohody o Evropském hospodářském prostoru tj. občany Norska, Islandu a Lichtenštejnska a na občany

⁸⁴BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání: aktualizované znění k 1.3.2000*. 4. vyd. Praha: Polygon, 2000, 233 s., s. 73 -74. ISBN 80-727-3007-X

Švýcarské konfederace. Občan z jiného státu než členského státu Evropské unie doložil svoji bezúhonnost výpisem z Rejstříku trestů z České republiky a obdobným dokladem vydaným státem jehož je občanem a státy, ve kterých se dlouhodobě tj. více než tři měsíce nepřetržitě zdržoval. Obdobný postup platil také pro odpovědného zástupce.⁸⁵

Dalším dokladem, který zahraniční osoba dokládala k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi dle tohoto zákona bylo povolení k pobytu za účelem podnikání podle ustanovení § 5 odst. 5 živnostenského zákona. Tato povinnost se nevztahovala na občany z členských států Evropské unie⁸⁶, což vyplývalo z ustanovení § 18 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V tomto ustanovení se uvádí, že cizinec může na našem území pobývat přechodně bez víza stanoví-li tak mezinárodní smlouva nebo vláda svým nařízením nebo jedná-li se o občana Evropské unie.⁸⁷

Touto novelou zanikla zahraničním fyzickým osobám povinnost ustanovit odpovědného zástupce. Odpovědného zástupce tak tyto osoby ustanovily jen v případě, že samy nesplňovaly zvláštní podmínky provozování živnosti. Odpovědný zástupce musel být k podnikateli ve smluvním vztahu. Nemuselo se již tedy jednat výlučně o pracovněprávní vztah jak tomu bylo dříve.⁸⁸

Tato novela opět rozšířila všeobecné podmínky provozování živnosti a to o doložení dokladu, prokazujícího neexistenci daňových nedoplatků, pokud již fyzická osoba podnikala nebo podniká a dokladu, prokazujícího neexistenci nedoplatků na platbách pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti pokud již fyzická osoba podnikala nebo podniká. Povinnost doložit k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi tyto doklady se vztahovala jak na tuzemské tak i na zahraniční fyzické osoby, které již na našem území podnikaly. Další doklad, který musel být nově doložen

⁸⁵ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 7. aktualiz. a zásadně přeprac. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2004, 407 s., s. 86 - 89. ISBN 80-727-3106-8.

⁸⁶Členskými státy EU jsou od 01.05.2004: Belgie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Holandsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Velká Británie.

⁸⁷ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 7. aktualiz. a zásadně přeprac. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2004, 407 s., s. 25 - 26. ISBN 80-727-3106-8.

⁸⁸ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 7. aktualiz. a zásadně přeprac. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2004, 407 s., s. 42 - 43. ISBN 80-727-3106-8

k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi byl doklad o vlastnickém či jiném právu k objektu nebo prostorám do nichž podnikatel umístil své místo podnikání, lišilo-li se od bydliště, nebo k objektu či prostorám, kde byla umístěna organizační složka podniku zahraniční osoby. Tento doklad musely doložit všechny zahraniční fyzické osoby nehledě na stát jehož byly občanem, pokud na našem území neměly povolení trvalý pobyt a také tuzemské fyzické osoby jejichž trvalé bydliště se lišilo do ohlašovaného místa podnikání.⁸⁹

Nově bylo dle této novely živnostenského zákona zahraničním fyzickým osobám ze třetích zemí tj. osobám, které měly dle ustanovení § 5 odst. 5 živnostenského zákona povinnost doložit k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi doklad o povolení k pobytu, a které prokázaly splnění všech podmínek kromě podmínky povolení k pobytu, vydáno dle ustanovení § 47 odst. 7 potvrzení o tom, že k datu vydání tohoto potvrzení splňují všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti. Toto potvrzení bylo vydáno pro účely řízení o povolení k pobytu a držitele neopravňovalo k podnikání. Zároveň s potvrzením byla vydána také výzva k doložení požadovaného dokladu. Pokud tyto osoby doložily povolení k pobytu za účelem podnikání do 6 měsíců ode dne vydání potvrzení, vydal jim následně živnostenský úřad do 15 dnů živnostenský list. V opačném případě zahájil živnostenský úřad řízení o tom, že živnostenské oprávnění ohlášením nevzniklo. Pokud však bylo v průběhu řízení povolení k pobytu doloženo, živnostenský úřad ukončil řízení vydáním živnostenského listu.⁹⁰

Dne 01.07.2008 nabyl účinnosti zákon č. 130/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé související zákony. Jak bylo uvedeno již v úvodu této kapitoly, přinesla tato změna do živnostenského podnikání mnoho zásadních změn. Pokud však jde o podnikání zahraničních fyzických osob nebyly tyto změny nijak zásadní jako v minulých letech. Zahraničním fyzickým osobám, které mají povinnost k zahájení živnosti nebo žádosti o koncesi doložit doklad o povolení k pobytu vydával živnostenský úřad i nadále potvrzení o splnění všeobecných a zvláštních podmínek

⁸⁹ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 7. aktualiz. a zásadně přeprac. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2004, 407 s., s. 27 – 28, 88. ISBN 80-727-3106-8.

⁹⁰ BABŠICKÁ, Věra. *Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání*. 7. aktualiz. a zásadně přeprac. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2004, 407 s., s. 94 – 97. ISBN 80-727-3106-8.

provozování živnosti dle ustanovení § 47 odst. 7 živnostenského zákona. Cizinec měl i nadále lhůtu 6 měsíců k doložení tohoto dokladu a tak jediné co se změnilo byla lhůta, kterou měl živnostenský úřad pro vydání průkazu živnostenského oprávnění⁹¹ po doložení dokladu o pobytu. Tato lhůta nově byla 5 dní. Zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí měly i nadále povinnost zapisovat se do obchodního rejstříku, protože právo podnikat jim vzniklo až tímto zápisem.⁹²

K posledním větším změnám, které ovlivnily podnikání zahraničních fyzických osob došlo ke dni 01.01.2011, kdy nabyl účinnosti zákon č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tento zákon změnil znění ustanovení § 47 odst. 7 a 8 živnostenského zákona následovně: *„(7) Jedná-li se o ohlášení zahraniční fyzické osoby, která je povinna doložit též doklad o povolení k pobytu podle § 5 odst. 5 a která prokázala splnění všech podmínek s výjimkou podmínky povolení k pobytu, vydá živnostenský úřad zahraniční fyzické osobě pro účely řízení o povolení k pobytu výpis s údaji podle § 47 odst. 2 s výjimkou údaje podle písmene e). Právo provozovat živnost vznikne této osobě dnem doložení dokladu prokazujícího udělení dlouhodobého víza nebo povolení k dlouhodobému pobytu živnostenskému úřadu, u kterého byla živnost ohlášena. Nesplňuje-li zahraniční fyzická osoba všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti, rozhodne živnostenský úřad o tom, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění. (8) Doloží-li osoba uvedená v odstavci 7 doklad o povolení k pobytu podle zvláštního právního předpisu do 3 pracovních dnů ode dne ohlášení místa pobytu cizince na území České republiky, živnostenský úřad do 5 dnů vydá výpis podle § 47 odst. 2. Nedoloží-li tato osoba doklad o povolení k pobytu ve stanovené lhůtě, živnostenský úřad rozhodne o tom, že ohlašovatel nesplnil podmínky pro vznik živnostenského oprávnění. Stejně živnostenský úřad rozhodne i v případě, že uvedená osoba nedoložila doklad o povolení*

⁹¹ Průkazem živnostenského oprávnění je od 01.07.2008 výpis z živnostenského rejstříku.

⁹² Česká republika. Zákon č. 130 ze dne 17.04.2008, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2008, částka 42, s. 1683, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=130/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

*k pobytu ve lhůtě 6 měsíců ode dne doručení výpisu podle odstavce 7.*⁹³ Toto ustanovení se týká výhradně zahraničních fyzických osob ze třetích zemí, které mají dle ustanovení § 5 odst. 5 živnostenského zákona povinnost k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi doložit povolení k pobytu. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že živnostenský úřad již nevydával těmto osobám pro účely řízení o pobytu potvrzení, nýbrž výpis z živnostenského rejstříku bez uvedení doby platnosti živnostenského oprávnění tj. dobou platnosti se u těchto osob rozumí doba povoleného pobytu. Tímto ustanovením odpadla zahraničním fyzickým osobám ze třetích zemí také povinnost zapisovat se do obchodního rejstříku, protože právo podnikat jim vzniklo dnem doložení dokladu o povolení k pobytu. Zároveň se však zpřísnily podmínky pro doložení dokladu o povolení k pobytu s vyznačeným místem pobytu, kdy zahraniční fyzická osoba nově musí tento doklad doložit živnostenskému úřadu, u kterého podala žádost o živnostenské oprávnění, ve lhůtě 3 pracovních dnů ode dne vyznačení místa pobytu v pasu.

⁹³ Česká republika. Zákon č. 427 ze dne 30.12.2010, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2010, částka 148, s. 5588 – 5589, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=427/2010%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

3 VLIV CIZINECKÉHO ZÁKONA NA PODNIKÁNÍ ZAHRANIČNÍCH OSOB V ČR

Podnikání zahraničních fyzických osob v České republice je ovlivňováno nejen změnami živnostenského zákona, ale také zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen zákon o pobytu cizinců) a jeho novelami. Tento zákon stanovuje podmínky pro vstup cizince na území České republiky, jeho pobyt na našem území a vycestování z našeho území. Dále tento zákon vymezuje působnost orgánů Policie České republiky, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí v oblasti této správy. Tento zákon se nevztahuje na cizince, kteří podali žádost o azyl dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a na cizince, kteří pobývají na našem území na základě zákona č. 310/1999 Sb., o pobytu ozbrojených sil jiných států na území České republiky.

Cizinec může na našem území pobývat bez víza, na základě krátkodobého víza, dlouhodobého víza nebo povolení k přechodnému pobytu. Cizinec může požádat o trvalý pobyt po splnění podmínek stanovených zákonem o pobytu cizinců. O trvalý pobyt může požádat každý cizinec po 10 letech nepřetržitého pobytu na našem území. Existují však i výjimky, které jsou uvedeny v ustanovení § 65 a 66 zákona o pobytu cizinců. O trvalý pobyt bez podmínky nepřetržitého pobytu tak může požádat cizinec, který žádá o toto povolení za účelem společného soužití s občanem České republiky, který má na našem území hlášen trvalý pobyt, za podmínky, že cizinec je manželem občana České republiky nebo rodičem nezletilého nebo zletilého nezaopatřeného občana České republiky nebo osamělým rodičem starším 70 let státního občana České republiky a tento občan je starší 18 let nebo nezletilým dítětem občana České republiky, zletilým dítětem občana České republiky a tento občan je starší 70 let nebo osobou, která osvojila dítě, které bylo občanem České republiky nebo nezletilým dítětem, které bylo ke dni osvojení v cizině občanem České republiky. O trvalý pobyt může po 8 letech nepřetržitého pobytu na našem území na základě povolení k dlouhodobému pobytu požádat také cizinec, který o toto povolení žádá za účelem soužití s cizincem, který je držitelem povolení k pobytu za podmínky, že žádající cizinec je jeho manželem

minimálně 5 let nebo zletilým dítětem závislým na péči držitele povolení k pobytu nebo osamělým rodičem starším 70 let držitele povolení k pobytu.⁹⁴

Občané Evropské unie mohou požádat o povolení k přechodnému pobytu v případě, že hodlají na našem území pobývat déle jak tři měsíce. Povolení k trvalému pobytu je občanovi Evropské unie vydáno na jeho žádost v případě, že je na našem území zaměstnán nebo na našem území podniká nebo pokud vykonává funkci člena statutárního orgánu právnické osoby. Podmínky, které musí občan Evropské unie splnit pro to, aby mu bylo vydáno povolení k přechodnému nebo trvalému pobytu jsou stanoveny odlišně od podmínek pro cizince ze třetích zemí. Na rozdíl od cizinců ze třetích zemí tak nemusí občané Evropské unie dokládat k žádosti o povolení k trvalému pobytu doklad o zajištění prostředků k trvalému pobytu na našem území, doklad o zajištění ubytování a dokládat trestní záchovalost (dle ustanovení § 174 zákona o pobytu cizinců⁹⁵).⁹⁶

Zákon o pobytu cizinců rozlišuje dva základní typy pobytu - přechodný pobyt na území a trvalý pobyt na území. Za účelem přechodného pobytu jsou vydávána víza krátkodobá, dlouhodobá nebo povolení k dlouhodobému pobytu. Mezi krátkodobá víza patří vízum k pobytu do 90 dnů. Mezi dlouhodobá víza patří vízum k pobytu nad 90 dnů. Jak je uvedeno v ustanovení § 5 odst. 5 živnostenského zákona: „Zahraniční fyzická osoba, která hodlá na území České republiky provozovat živnost a která má podle zvláštního zákona povinnost mít pro pobyt na území České republiky povolení, musí k ohlášení živnosti a k žádosti o koncesi doložit doklad prokazující udělení víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu.“⁹⁷ Z tohoto ustanovení tedy plyne, že pro účely živnostenského podnikání jsou rozhodující pouze víza k pobytu nad

⁹⁴ VLČKOVÁ, Alena. *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy (s výkladem)*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003, 416 s., s. 41, 92 – 97. ISBN 80-731-7024-8

⁹⁵ Ustanovení § 174 odst. 1 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů zní: „Za trestně zachovalého se pro účely tohoto zákona považuje cizinec, který nemá: a) ve výpisu z evidence Rejstříku trestů záznam, že byl pravomocně odsouzen za spáchání trestného činu, b) v dokladu cizího státu obdobném výpisu z evidence Rejstříku trestů záznam, že byl odsouzen za jednání, které naplňuje znaky trestného činu.“

⁹⁶ VLČKOVÁ, Alena. *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy (s výkladem)*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003, 416 s., s. 118 – 124. ISBN 80-731-7024-8

⁹⁷ Česká republika. Zákon č. 161 ze dne 27.04.2006, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna MInisterstva vnitra, roč. 2006, částka 55, s. 1984, ISSN 1211 - 1244 Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/Search.Result.aspx?q=161/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

90 dnů anebo povolení k dlouhodobému pobytu, která jsou zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí k ohlášení živnosti nebo žádosti o koncesi povinny doložit. Z tohoto důvodu budou následující podkapitoly zaměřeny především na podmínky získání víza k pobytu nad 90 dnů nebo povolení k dlouhodobému pobytu a na změny těchto podmínek.

3.1 Podmínky pro získání dlouhodobého víza v období do 31.12.2010

V období před nabytím účinnosti novely zákona o pobytu cizinců byly cizinci ze třetích zemí povinni dokládat k žádosti o udělení víza nad 90 dnů tyto doklady: cestovní doklad, doklad potvrzující účel pobytu na našem území, prostředky k pobytu na našem území (dle ustanovení § 13 zákona o pobytu cizinců⁹⁸), doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu, výpis z evidence Rejstříku trestů jako doklad k posouzení trestní záchovalosti (viz § 174 zákona o pobytu cizinců), fotografie, doklad obdobný výpisu

⁹⁸ Ustanovení § 13 odst. 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů zní:

„(1) Zajištění prostředků k pobytu na území se prokazuje, není-li dále stanoveno jinak, předložením:

a) peněžních prostředků alespoň ve výši

1. 0,5násobku částky existenčního minima stanovené zvláštním právním předpisem⁶ (dále jen "částka existenčního minima") na 1 den pobytu, jestliže tento pobyt nemá vcelku přesáhnout dobu 30 dnů,

2. 15násobku částky existenčního minima, jestliže má pobyt na území přesáhnout dobu 30 dnů, s tím, že tato částka se za každý celý měsíc předpokládaného pobytu na území zvyšuje o 2násobek částky existenčního minima,

3. 50násobku částky existenčního minima, jestliže se jedná o pobyt za účelem podnikání, který má vcelku přesáhnout 90 dnů, nebo

b) dokladu potvrzujícího zaplacení služeb spojených s pobytem cizince na území nebo dokladu potvrzujícího, že služby budou poskytnuty bezplatně.

(2) Zajištění prostředků k pobytu na území ve výši uvedené v odstavci 1 písm. a), jde-li o pobyt na území delší než 3 měsíce, se prokazuje:

a) výpisem z účtu vedeného v bance nebo jiné finanční instituci znějícím na jméno cizince, ze kterého vyplývá, že cizinec může během pobytu na území disponovat peněžními prostředky ve výši uvedené v odstavci 1 písm. a),

b) jiným dokladem o finančním zajištění, ze kterého vyplývá, že cizinec může disponovat peněžními prostředky ve výši uvedené v odstavci 1 písm. a) nebo má zajištěnu úhradu nákladů spojených s jeho pobytem na území, nebo

c) platnou mezinárodně uznávanou platební kartou; na požádání je cizinec povinen současně předložit výpis z účtu vedeného v bance nebo jiné finanční instituci, ze kterého vyplývá, že může disponovat peněžními prostředky ve výši uvedené v odstavci 1 písm. a).“

z evidence Rejstříku trestů vydaného státem jehož je občanem, lékařskou zprávou, že netrpí závažnou nemocí.⁹⁹

K žádosti o udělení víza nad 90 dnů za účelem podnikání doloží cizinec ze třetích zemí ještě doklady dle ustanovení § 46 odst. 7 a 8 zákona o pobyt cizinců tj. živnostenský list nebo koncesní listinu anebo potvrzení vydané živnostenským úřadem prokazující, že splňuje všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti, potvrzení finančního úřadu České republiky o stavu jeho daňových nedoplatků a potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení o tom, že nemá splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a na státní politiku zaměstnanosti včetně penále. Pokud cizinec není daňovým subjektem nebo plátcem pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, předloží doklad vydaný finančním úřadem České republiky nebo okresní správou sociálního zabezpečení potvrzující tuto skutečnost.¹⁰⁰

Dle ustanovení § 31 odst. 3 zákona o pobytu cizinců „*Povinnost předložit doklad potvrzující účel pobytu na území, jde-li o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání podle zvláštního právního předpisu, se považuje za splněnou, pokud cizinec v žádosti uvede číslo jednacích ohlášení živnosti nebo žádosti o udělení koncese a u kterého živnostenského úřadu živnost ohlásil nebo o koncesi požádal.*“¹⁰¹

Žádost o udělení víza nad 90 dnů se podává zásadně mimo území České republiky na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí. Zastupitelský úřad žádost ověří a zašle ji diplomatickou poštou společně s požadovanými náležitostmi a doklady na místně příslušný orgán cizinecké policie dle předpokládaného pobytu cizince. Orgán cizinecké policie tuto žádost vyhodnotí ve lhůtě 180 dnů ode dne jejího přijetí a zašle zastupitelskému úřadu pokyn k udělení či neudělení víza. Po obdržení pokynu vyzve

⁹⁹ VLČKOVÁ, Alena. *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy (s výkladem)*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003, 416 s., s. 60 – 62. ISBN 80-731-7024-8

¹⁰⁰ Česká republika. Zákon č. 161 ze dne 27.04.2006, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna MInisterstva vnitra, roč. 2006, částka 55, s. 1959, ISSN 1211 - 1244 Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/Search.Result.aspx?q=161/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁰¹ Česká republika. Zákon č. 161 ze dne 27.04.2006, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna MInisterstva vnitra, roč. 2006, částka 55, s. 1956, ISSN 1211 - 1244 Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/Search.Result.aspx?q=161/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

zastupitelský úřad cizince k vyznačení víza. Na základě tohoto víza může poté cizinec přicestovat do České republiky.¹⁰²

3.2 Podmínky pro získání dlouhodobého víza po 01.01.2011

Dne 01.01.2011 nabyl účinnosti zákon č. 427/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tento zákon zpřísnil podmínky, které musejí cizinci ze třetích zemí pro získání víza k pobytu nad 90 dnů splnit.

Tato novela zcela změnila znění ustanovení § 46 odst. 7 zákona o pobytu cizinců, který nově zní: „*K žádosti o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání je cizinec povinen předložit: a) náležitosti podle § 31 odst. 1 písm. a), d) a e); b) doklad prokazující, že úhrnný měsíční příjem cizince a společně s ním posuzovaných osob pobývajících na území nebude nižší než součet částek životních minim cizince a s ním společně posuzovaných osob a nejvyšší částky normativních nákladů na bydlení stanovených pro účely příspěvku na bydlení zvláštním právním předpisem nebo částky, kterou cizinec věrohodně prokáže jako částku skutečných odůvodněných nákladů vynakládaných na bydlení své a společně posuzovaných osob; společně posuzovanými osobami se pro účely tohoto zákona rozumí osoby uvedené v § 4 odst. 1 zákona o životním a existenčním minimu za podmínek uvedených v § 4 odst. 2 a 3 zákona o životním a existenčním minimu; za příjem se považuje příjem započitatelný podle zákona o životním a existenčním minimu, s výjimkou jednorázového příjmu, přídatku na dítě, podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a dávek v systému pomoci v hmotné nouzi; pro účely výpočtu příjmu se § 8 odst. 2 až 4 zákona o životním a existenčním minimu nepoužije, c) doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu*

¹⁰² VLČKOVÁ, Alena. *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy (s výkladem)*. 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003, 416 s., s. 63 – 64. ISBN 80-731-7024-8

nebo evidence, d) potvrzení příslušného finančního úřadu o tom, že nemá vymahatelné nedoplatky, a potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení o tom, že nemá splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále. Není-li cizinec daňovým subjektem nebo plátcem pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, předloží doklad vydaný finančním úřadem nebo okresní správou sociálního zabezpečení potvrzující tuto skutečnost, e) jde-li o cizince, který je statutárním orgánem obchodní společnosti anebo družstva nebo jeho členem, dále potvrzení příslušného finančního úřadu o tom, že tato obchodní společnost nebo družstvo nemá vymahatelné nedoplatky, a potvrzení okresní správy sociálního zabezpečení o tom, že tato obchodní společnost nebo družstvo nemá splatné nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále, f) na požádání platební výměr daně z příjmu.¹⁰³ K uvedenému je dlužno doplnit, že doklady dle ustanovení § 31 odst. 1 písm. a), d) a e) zákona o pobytu cizinců, která jsou zmíněna v písm. a) citovaného ustanovení jsou: cestovní doklad, doklad o zajištění ubytování a fotografie.

Novela zákona o pobytu cizinců však změnila i ustanovení § 31 odst. 4 kde se uvádí „K žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání je cizinec povinen předložit náležitosti podle odstavce 1 písm. a), c) až e) a doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence.“¹⁰⁴ tj. cestovní doklad, prostředky k pobytu na našem území (dle § 13 citovaného zákona), doklad o zajištění ubytování, fotografie. Dokladem o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence je např. výpis z živnostenského rejstříku.

¹⁰³ Česká republika. Zákon č. 427 ze dne 30.12.2010, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2010, částka 148, s. 5530, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=427/2010%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

¹⁰⁴ Česká republika. Zákon č. 427 ze dne 30.12.2010, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2010, částka 148, s. 5524, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=427/2010%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

3.3 Porovnání počtu úspěšných žádostí o živnostenské oprávnění v roce 2010 a 2013

V průběhu období od roku 1990 do 2014 byl živnostenský zákon i zákon o pobytu cizinců mnohokrát novelizován. Těmito novelami se měnily kromě jiného také podmínky pro vstup do podnikání zahraničních fyzických osob. Začalo však docházet k postupnému klesání počtu žádostí o živnostenské oprávnění podaných zahraničními fyzickými osobami ze třetích zemí, které nemají na našem území povolený pobyt. V roce 2008, kdy nabyla účinnosti novela živnostenského zákona č. 130/2008 Sb., byly tyto změny přičítány zejména zrušení místní příslušnosti živnostenských úřadů. Cizinci nebo jejich zmocněnci získali možnost vyřídit svoji žádost na kterémkoliv živnostenském úřadě v České republice, aniž by byli vázáni místem podnikání ohlašovatele (zahraniční fyzické osoby). Mohli pro své podání zvolit živnostenský úřad, který je blíže k jejich bydlišti nebo k územnímu pracovišti cizinecké policie. V roce 2011 po nabytí účinnosti poslední významné novely zákona o pobytu cizinců však počet žádostí a následně počet vydaných výpisů pro tyto osoby nadále klesal. Touto novelou došlo i ke změně živnostenského zákona, což vedlo ke zpřísnění požadavků na zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí, které hodlaly na našem území začít s podnikáním, a které zde zatím neměly povolený pobyt. Změny v počtu podaných žádostí byly výrazné, a proto byl proveden vlastní průzkum situace jehož cílem bylo zjistit, jak změny živnostenského zákona a zákona o pobytu cizinců ovlivnily vstup do podnikání zahraničních fyzických osob ze třetích zemí bez pobytu na našem území.

Průzkum byl zaměřen na problematiku získání živnostenského oprávnění zahraničními fyzickými osobami ze třetích zemí a to před účinností novely cizineckého zákona v roce 2011 a po účinnosti novely tohoto zákona. Pro modelový příklad vývoje situace v této oblasti byl zvolen živnostenský odbor Úřadu městské části v hlavním městě Praze (kde jsem zaměstnána). V šetření byl porovnáván počet kladně a záporně vyřízených žádostí o živnostenské oprávnění podaných zahraničními fyzickými osobami ze třetích zemí bez pobytu na našem území v roce 2010 a v roce 2013. Údaje, které byly zjištěny, jsou zpracovány v následující tabulce.

Tabulka 1 : Přehled podaných žádostí zahraničních fyzických osob ze třetích zemí bez pobytu

rok	Počet žádostí		
	vyřízeno kladně	vyřízeno záporně	podaných celkem
2010	18	12	30
2013	4	19	23

Zdroj: Hana Borská, (vlastní šetření)

Z výše uvedené tabulky jasně vyplývá, že počet kladně vyřízených žádostí o živnostenské oprávnění, které podaly zahraniční osoby z třetích zemí klesá. Což potvrzuje, že legislativní změny zákona o pobytu cizinců a živnostenského zákona, které podmínky pro cizince neustále zpřísňují ovlivňují vstup do podnikání těchto osob spíše negativně.

K získání relevantních údajů za rok 2010 byla použita sestava z programu RZP (Registr živnostenského podnikání), která obsahovala počet vydaných potvrzení pro zahraniční osoby ze třetích zemí a počet vydaných rozhodnutí o tom, že nebyly splněny podmínky pro vznik živnostenského oprávnění, které byly vydány sledovaným živnostenským odborem. Obdobným způsobem byly získány také údaje za rok 2013, kde sestava obsahovala počet vydaných výpisů pro zahraniční fyzické osoby a počet vydaných rozhodnutí o tom, že nebyly splněny podmínky pro vznik živnostenského oprávnění

Ze sestavy z roku 2013 lze vyčíst, že byly kladně vyřízené pouze čtyři žádosti, jak vyplývá také z tabulky a těmito úspěšnými žadateli byly dva občané USA, jeden občan Japonska a jeden občan Ruské federace. K uvedenému lze dodat, že v posledních letech převažují žádosti o živnostenské oprávnění podané zahraničními osobami ze třetích zemí s pobytem na našem území, které po získání živnostenského oprávnění jen změní u orgánů cizinecké policie účel pobytu. Z občanů Evropské unie pak nejvíce žádají o živnostenské oprávnění občané Slovenské republiky. Což vplynulo ze sestavy z programu RZP, která obsahovala počet vzniklých živnostenských oprávnění zahraničních fyzických osob v roce 2013, které byly vydány na našem živnostenském úřadu. Konkrétně bylo vydáno 39 živnostenských oprávnění pro zahraniční fyzické osoby s pobytem a 37 živnostenských oprávnění pro občany Evropské unie, z toho bylo celkem 26 občanů Slovenské republiky.

Z výzkumu vyplynulo, že podmínky pro vstup do podnikání zahraničních fyzických osob legislativa ovlivňuje. Pro některé skupiny zahraničních osob došlo změnou legislativy ke zlepšení podmínek vstupu do podnikání. Jedná se především o občany Evropské unie a zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí, které hodlají začít na našem území s podnikáním a mají již povolený pobyt na našem území. Zahraničním fyzickým osobám ze třetích zemí bez pobytu však byly podmínky pro vstup do podnikání značně zpřísněny a ztíženy. Z tohoto průzkumu tak jednoznačně vyplynulo, že zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí bez povoleného pobytu na našem území měli lepší podmínky pro vstup do podnikání před novelou zákona o pobytu cizinců na území České republiky z roku 2011.

ZÁVĚR

Živnostenské podnikání prošlo od počátku 90. let 20. století do současnosti řadou změn způsobených legislativní úpravou právních norem týkajících se živnostenského podnikání v České republice. Změny právních norem byly podníceny vývojem společnosti, podnikatelského prostředí a měnícími se podmínkami v něm. Rovněž bylo snahou našich zákonodárců přiblížit se co nejvíce právu členských států Evropského společenství.

Tato práce byla zaměřena na živnostenské podnikání zahraničních fyzických osob. Především na podmínky vstupu do podnikání pro zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí. Cílem práce bylo analyzovat vývoj podnikání zahraničních fyzických osob v České republice a změny podmínek pro získání živnostenského oprávnění těmito osobami. V práci byly porovnávány podmínky, které měly zahraniční fyzické osoby pro získání oprávnění v průběhu sledovaného období tj. od roku 1990 do současnosti s cílem zjistit, kdy měly zahraniční fyzické osoby pro vstup do podnikání jednodušší podmínky.

První kapitola popisovala živnostenské podnikání. Byly zde vysvětleny základní pojmy živnostenského podnikání, subjekty oprávněné provozovat živnost, podmínky vzniku a zániku živnostenského oprávnění. Závěr této kapitoly byl věnován živnostenské kontrole. Druhá kapitola byla zaměřena na vývoj živnostenského podnikání od roku 1990 do současnosti. Byly zde vylíčeny změny, které nastaly v živnostenském zákoně od doby jeho vzniku. V jednotlivých podkapitolách byly probrány konkrétní změny podmínek pro vstup zahraničních fyzických osob do podnikání v jednotlivých etapách vývoje živnostenského zákona. Třetí kapitola pojednávala o zákonu o pobytu cizinců na území České republiky, který podnikání zahraničních fyzických osob také ovlivňuje. Zákonem jsou stanoveny zahraničním fyzickým osobám podmínky pro získání povolení k pobytu na území České republiky. Tato kapitola byla zaměřena zejména na změny zákona o pobytu cizinců, které nastaly s poslední novelou tohoto zákona v roce 2011.

V bakalářské práci bylo provedeno vlastní šetření ohledně problematiky vstupu zahraničních fyzických osob do podnikání. Toto šetření napomohlo zodpovědět otázky, které byly stanoveny v úvodu práce tj. kdy měly zahraniční fyzické osoby jednodušší podmínky pro vstup do podnikání a zda tyto podmínky ovlivňuje legislativa. Z šetření

jednoznačně vyplynulo, že zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí bez povoleného pobytu na našem území měly lepší podmínky pro vstup do podnikání před novelou cizineckého zákona. Zároveň se potvrdila i hypotéza, že změny legislativy ovlivňují podnikání zahraničních osob v České republice.

Některým skupinám zahraničních fyzických osob přinesly změny legislativy spíše pozitiva. Jedná se zejména o zahraniční fyzické osoby, které jsou občany Evropské unie. Těmto osobám byl vstup do podnikání v České republice velmi usnadněn. Tím, že se Česká republika stala v roce 2004 členským státem Evropské unie, byla povinna do živnostenského zákona zapracovat principy Smlouvy o založení Evropského společenství zejména právo na usazení a právo na volné poskytování služeb. Občané Evropské unie (podnikatelé) tak měli zajištěny stejné podmínky pro podnikání jaké platí pro občany ČR, zároveň získali možnost po přechodnou dobu poskytovat na našem území služby, bez nutnosti zařídit si v České republice živnostenské oprávnění. Zahraničním osobám z členských států EU odpadla také povinnost mít v České republice povolený pobyt.

Zahraničním fyzickým osobám ze třetích zemí přinesly změny legislativy naopak negativa. Zákon o pobytu cizinců svou novelou z roku 2011 velmi zpřísnil podmínky pro získání povolení k pobytu na území České republiky. Pro tyto osoby se tak stalo získání povolení k pobytu velmi náročným a to nejen finančně. Cizinci, kteří nemají na našem území povolený pobyt si většinou ustanoví zmocněnce, který za ně vyřídí všechny potřebné náležitosti od podání žádosti o živnostenské oprávnění na živnostenském úřadu, získání potřebných dokladů k žádosti o živnostenské oprávnění (např. souhlas s umístěním sídla), dokladů k žádosti o pobyt až po vyřízení povolení k pobytu u orgánů cizinecké policie. Cizinci musí také prokázat, že mají dostatečné prostředky k pobytu na našem území a musí k žádosti o pobyt doložit potvrzení, že nemají daňové nedoplatky a nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo doklady, které potvrzují, že nejsou daňovými subjekty nebo plátcí pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Vzhledem k tomu, že tento proces je komplikovaný, řada cizinců se v něm nevyzná a musí se spoléhat na zmocněnce, raději od tohoto způsobu získání práce na naše území (podnikání) upouští a volí jiné způsoby jak zde získat práci. Někteří se nechají zaměstnat u jiných zahraničních osob, které zde již podnikají a jiní

raději zakládají právnické osoby. Což jsou další důvody proč klesá počet žádostí zahraničních fyzických osob ze třetích zemí bez pobytu na našem území o živnostenské oprávnění.

Pro zlepšení situace cizinců, kteří hodlají na území České republiky založit živnost bylo dobré, aby na zastupitelských úřadech České republiky v zahraničí (ambasádách) byly k dispozici informační brožury o podnikání pro cizince. Tyto brožury by měly obsahovat přehledný seznam dokladů, které potřebují k získání povolení k pobytu a dokladů, které potřebují k získání živnostenského oprávnění včetně názvů správních orgánů, které tyto doklady vydávají a jejich kontaktních údajů. Dále by měly obsahovat stručný popis postupu při podání žádosti o živnostenské oprávnění a pobyt na území České republiky.

V bakalářské práci byly využity kromě odborné literatury také vlastní znalosti a vědomosti, které jsem získala ve svém zaměstnání jako referentka na živnostenském odboru Úřadu městské části v hlavním městě Praze, kde působím od roku 2003. Tato práce by mohla být přínosem pro každého, kdo by se chtěl seznámit s problematikou vývoje živnostenského podnikání v České republice, protože srozumitelně popisuje jednotlivé etapy vývoje podnikání. Zároveň jsou zde přehledně uspořádány nejvýznamnější změny, které v živnostenském zákoně od doby jeho vzniku nastaly. V bakalářské práci je zároveň zmapován přehled vývoje podnikání zahraničních fyzických osob od počátku 90. let 20. století přes vstup České republiky do Evropské unie, kdy nastal pro zahraniční osoby největší zlom v jejich podnikání, protože došlo k jejich rozdělení na zahraniční osoby z Evropské unie a zahraniční osoby ze třetích zemí, až do současnosti. Z práce vyplývá, že oblast živnostenského podnikání je velice rozsáhlá a rozmanitá a zdaleka ne všichni mají stejné podmínky pro vstup do podnikání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Seznam použitých českých zdrojů

BABŠICKÁ, Věra. Zákon o živnostenském podnikání a zákon o živnostenských úřadech ve znění platném od 1.1. 1996 s komentářem, včetně předpisů souvisejících a vzorů podání. 1. vyd. Praha: Polygon, 1996, 265 s. ISBN 80-859-6721-9.

BABŠICKÁ, Věra. Živnostenský zákon s komentářem a vzory podání: aktualizované znění k 1.3.2000. 4. vyd. Praha: Polygon, 2000, 233 s. ISBN 80-727-3007-X.

BABŠICKÁ, Věra. Živnostenský zákon s komentářem včetně prováděcích a souvisejících předpisů a vzorů podání. 7. aktualiz. a zásadně přeprac. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2004, 407 s. ISBN 80-727-3106-8.

HENDRYCH, Dušan. Správní právo: Obecná část. 6. vydání. Praha: C.H. Beck, 2006, 822 s. Právnické učebnice. ISBN 80-717-9442-2.

HORZINKOVÁ, Eva. Živnostenský zákon a předpisy související s komentářem. 13. aktualiz. a dopl. vyd. podle stavu k 30.9.2012. Praha: Linde Praha a.s., 2013, 328 s. ISBN 978-808-6131-979.

JOSKOVÁ, Lucie a Pavel PRAVDA. Obchodní zákoník 2010 - úplné znění s úvodním komentářem: Právní stav k 1.7.2010. 7. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-247-3020-2.

KOHOUT, Alexej a Eva HORZINKOVÁ. Živnostenský zákon 1992 - 1993: Poznámkové vydání. Podle právního stavu k 31.12.1992. Praha: Linde Praha a.s., 1993. ISBN 80-85647-05-2.

NOVOTNÝ, Slavomír. Živnostenské podnikání v České republice: v kontextu zákona o živnostenském podnikání. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2010, 204 s. ISBN 978-807-4520-006.

PRŮCHA, Petr. Živnostenské právo. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2005, 163 s. Edice učebnic právnické fakulty MU, č.362. ISBN 80-210-3778-4.

VLČKOVÁ, Alena. Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a související předpisy (s výkladem). 1. vyd. Praha: Eurounion, 2003, 416 s. ISBN 80-731-7024-8

Zákony II/2013: sborník úplných znění zákonů obchodního, občanského a trestního práva a souvisejících předpisů k 1.1.2013. Český Těšín: Poradce, s.r.o., 2013. ISBN 1802-8276.

Ostatní zdroje

Česká republika. Předpis č. 2/1993 Sb., Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16.12.1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. 28.12.1992, roč. 1993, částka 1. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2/1993&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 89 ze dne 22.03.2012, Občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2012, částka 33, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=89/2012&typeLaw=zakon&Chat=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 303 ze dne 30.09.2013, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím rekodifikace soukromého práva. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2013, částka 116, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=303/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 304 ze dne 30.09.2013, o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2013, částka 116, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=304/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 308 ze dne 02.10.2013, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o povinném značení lihu. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2013, částka 117, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=308/2013&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 407 ze dne 27.11.2012, kterým se mění zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2012, částka 149, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=407/2012&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon České národní rady č. 200 ze dne 18. května 1990, o přestupcích. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Federální ministerstvo vnitra, roč. 1990, částka 35. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=200/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 105 ze dne 23.04.1990, o soukromém podnikání občanů. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1990, částka 23. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=105/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 455 ze dne 15.11.1991, o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1991, částka 87. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=455/1991&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 286 ze dne 08.12.1995, kterým se mění a doplňuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon České národní rady č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Ministerstvo vnitra, roč. 1995, částka 74. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=286/1995&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 356 ze dne 30.12.1999, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 1999, částka 111. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=356/1999&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 130 ze dne 17.04.2008, kterým se mění zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2008, částka 42, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=130/2008&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 123 ze dne 03.04.1992, o pobytu cizinců na území České a Slovenské Federativní Republiky. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1992, částka 30. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=123/1992&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 161 ze dne 27.04.2006, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2006, částka 55, ISSN 1211. - 1244 Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=161/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 427 ze dne 30.12.2010, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, roč. 2010, částka 148, ISSN 1211 – 1244. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=427/2010%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Česká republika. Zákon č. 498 ze dne 15.12.1990, o uprchlících. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské Federativní Republiky*. Praha: Federální ministerstvo vnitra, roč. 1990, částka 82. Dostupné z: http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=498/1990&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Hana Borská

Obor: Evropská hospodářskosprávní studia

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Podnikání zahraničních fyzických osob v ČR se zaměřením na tzv. třetí země

Rok: 2014

Počet stran textu bez příloh: 47

Celkový počet stran příloh: -

Počet titulů české literatury a pramenů: 11

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: -

Počet internetových zdrojů: 16

Vedoucí práce: JUDr. Zdeněk Fiala Ph.D.